

Univerzita Hradec Králové

Filozofická fakulta

Katedra politologie

Sýrská občianska vojna z pohľadu teórie veto hráčov

Bakalárska práca

Autor: Gabriel Klein

Študijný program: B6701 Politologie

Študijný odbor: Politologie

Forma štúdia: prezenčná

Vedúci práce: Mgr. Stanislav Myšička, Ph.D.

Hradec Králové, 2018

Zadání bakalářské práce

Autor:	Gabriel Klein
Studium:	F15BP0106
Studijní program:	B6701 Politologie
Studijní obor:	Politologie
Název bakalářské práce:	Sýrská občianska vojna z pohľadu teórie veto hráčov
Název bakalářské práce AJ:	Syrian Civil War and the Veto Players Theory

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Bakalářská práce sa bude zaoberať prípadom občianskej vojny v Sýrskej arabskej republike. Cieľom práce bude vysvetliť, prečo je také zložité v prípade sýrskej občianskej vojny dosiahnuť politické riešenie a prečo vyjednávania medzi režimom Baššára al-Asada a rebelmi zlyhávajú. V súvislosti s tým autor identifikuje kľúčových interných a externých aktérov konfliktu (veto hráčov) a faktory, ktoré tento konflikt predlžujú a zamedzujú jeho úspešnému mierovému riešeniu. Z metodologického hľadiska bude práca disciplinovanou interpretatívnou štúdiou s použitím kvalitatívneho výskumného dizajnu. Autor bude hľadať odpovede na výskumné otázky späť s občianskou vojnou v Sýrii aplikáciou teórie veto hráčov vytvorenej Georgom Tsebelisom a jej interpretácie v súvislosti s občianskymi vojnami v prácach Davida. E Cunninghama.

Bar, Shmuel. 2007. "Bashar's Syria: The Regime and its Strategic Worldview." *Comparative Strategy* 25, č. 5. Dostupné na: http://www.herzliyaconference.org/_Uploads/2590Bashars.pdf (14. 4. 2017). Cunningham, David. 2006. "Veto Players and Civil War Duration." *American Journal of Political Science* 50, č. 4. Dostupné na: <http://www.jstor.org/stable/pdf/4122921.pdf> (4. 5. 2017). Cunningham, David. 2011. *Barriers to Peace in Civil War*. New York: Cambridge University Press. Cunningham, David. 2013a. "Veto Players and Civil War in Syria." In: *The Political Science of Syria's War*. Ed. Marc Lynch. Dostupné na: https://pomeps.org/wp-content/uploads/2014/06/POMEPS_Studies5_PoliSciSyria.pdf (4. 5. 2017). Cunningham, David. 2013b. "Who Should Be at the Table?: Veto Players and Peace Processes in Civil War." *Penn State Journal of Law & International Affairs* 2, č. 1. Dostupné na: <http://elibrary.law.psu.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1028&context=jlia> (4. 5. 2017). Cunningham, David, Gleditsch, Kristian a Salehyan, Idean. 2009. "It Takes Two: A Dyadic Analysis of Civil War Duration and Outcome." *Journal of Conflict Resolution* 53, č. 4. Dostupné na: <http://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/0022002709336458> (4. 5. 2017). DeRouen, Karl a Sobek, David. 2004. "The Dynamics of Civil War Duration and Outcome." *Journal of Peace Research* 41, č. 3. Dostupné na: <http://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/0022343304043771> (4. 5. 2017). Ganghof, Steffen. 2003. "Promises and Pitfalls of Veto Player Analysis." *Swiss Political Science Review* 9, č. 2. Dostupné na: http://pubman.mpg.de/pubman/item/escidoc:1234451/component/escidoc:2049678/SPSR_9_2003_Ganghof.pdf (4. 5. 2017). Gombár, Eduard. 2015. "Vnitropolitický vývoj Baššárovy Sýrie v letech 2000-2010." *Nový Orient* 70/2015, č. 1, 10-18. Jenkins, Brian. 2014. "The Dynamics of Syria's Civil War." RAND Corporation. Dostupné na: http://www.rand.org/content/dam/rand/pubs/perspectives/PE100/PE115/RAND_PE115.pdf (4. 5. 2017). Leverett, Flynt Lawrence. 2005. *Inheriting Syria: Bashar's trial by fire*. Washington, D.C.: The Brookings Institution. Rabil, G. Robert. 2006. *Syria, the United States, and the War on Terror in the Middle East*. Westport: Greenwood Publishing Group. Tomass, Mark. 2016. *The Religious Roots of the Syrian Conflict*. Basingstoke: Palgrave Macmillan. Tsebelis, George. 2002. *Veto Players: How Political Institutions Work*. Princeton: Princeton University Press. Young, Joseph a Dugan, Laura. 2011. "Veto players and terror." *Journal of Peace Research* 48, č. 1. Dostupné na: http://fs2.american.edu/jyoung/www/documents/young_dugan_jpr_11.pdf (4. 5. 2017). Zisser, Eyal. 2007. *Commanding Syria: Bashar al-Asad and the First Years in Power*. London: I. B. Tauris.

Garantujúci pracovišťa:	Katedra politologie, Filozofická fakulta
Vedúci práce:	Mgr. Stanislav Myšička, Ph.D.
Datum zadání závěrečné práce:	23.6.2016

Vyhlásenie

Vyhlasujem, že som túto bakalársku prácu vypracoval (pod vedením Mgr. Stanislava Myšičku, Ph.D.) samostatne a uviedol som všetky použité pramene a literatúru.

V Hradci Králové dňa 18. 7. 2018

Anotácia

Klein, Gabriel. *Sýrska občianska vojna z pohľadu teórie veto hráčov*. Hradec Králové: Filozofická fakulta, Univerzita Hradec Králové, 2018, 76 s. Bakalárska práca.

Zámerom bakalárskej práce je interpretovať občiansku vojnu v Sýrii v rámci logiky teórie veto hráčov. Prvým cieľom práce je identifikovať hlavných interných a externých aktérov konfliktu – veto hráčov. Druhým cieľom práce je vysvetliť, prečo je také zložité v prípade sýrskej občianskej vojny dosiahnuť politické riešenie a prečo vyjednávania medzi režimom Baššára al-Asada a rebelmi zlyhávajú, čo tento konflikt predlžuje. Prvá, teoretická, kapitola uvádza stručný prehľad teoretických prístupov zaoberajúcich sa dĺžkou konfliktov a podrobne sa venuje základným aspektom teórie veto hráčov podľa Davida Cunninghama. V druhej, metodologickej, kapitole autor na základe teórie veto hráčov vyberá množinu kľúčových aktérov bojujúcich v sýrskej občianskej vojne v rámci definovaného vyjednávacieho priestoru. Následne sú vymedzené kritériá, ktoré musí aktér splniť, aby bol veto hráčom, a vytýčený spôsob, akým sú v rámci mierového procesu (resp. vyjednávani) sledované prekážky komplikujúce mierové urovnanie a predlžujúce konflikt. Tretia kapitola sa zameriava na analýzu vybraných aktérov a identifikuje kľúčových veto hráčov bojujúcich v sýrskej občianskej vojne. Štvrtá kapitola analyzuje mierový proces a vyjednávania medzi jednotlivými stranami konfliktu a konkretizuje prekážky zabráňujúce mierovému urovnaniu, a tým predlžujúce sýrsku občiansku vojnu.

Kľúčové slová: Sýria, občianska vojna, veto hráči

Annotation

Klein, Gabriel. *Syrian Civil War and the Veto Players Theory*. Hradec Králové: Philosophical Faculty, University of Hradec Králové, 2018, 76 pp. Bachelor's Degree Thesis.

This Bachelor's Degree Thesis intends to interpret the Syrian civil war in terms of the Veto Player Theory. The first objective of the Thesis is to identify main internal and external actors of the conflict – Veto Players. The second objective of the Thesis is to explain why achieving a political solution of the Syrian civil war is so difficult and why the negotiations among the Bashar al-Assad regime and rebels are failing thus prolonging the conflict. The first, theoretical chapter consists of the brief overview of theoretical approaches describing the duration of conflicts and studies central aspects of the Veto Player Theory by David Cunningham in detail. In the second, methodological chapter, according to the Veto Player Theory, the author of the thesis chooses a set of key actors fighting in the Syrian civil war within the defined bargaining space. Consequently, criteria that have to be met by an actor to be a Veto Player are specified and the way to observe the barriers to negotiated settlement within a peace process (or negotiations) prolonging the conflict are defined. In the third chapter, the chosen actors analysed and key Veto Players fighting in the Syrian civil war are identified. The fourth chapter deals with the analysis of the peace process and negotiations among the parties to the conflict and it specifies the barriers to the negotiated settlement prolonging the duration of the Syrian civil war.

Keywords: Syria, Civil War, Veto Players

OBSAH

ÚVOD	9
1. Teoretický rámec	13
1.1 Ostatné prístupy zaoberajúce sa dĺžkou konfliktov	13
1.2 Teória veto hráčov	14
1.2.1 Identifikácia veto hráčov v občianskych vojnách	15
1.2.1.1 Autonómne preferencie	16
1.2.1.2 Organizačná súdržnosť	16
1.2.1.3 Životaschopnosť	17
1.2.2 Aktéri v občianskych vojnách	17
1.2.3 Mechanizmy predlžujúce viacstranné konflikty	18
1.2.3.1 Vyjednávací rozsah	19
1.2.3.2 Informačné asymetrie	19
1.2.3.3 Motívy na oddialenie uzatvorenia dohody	21
1.2.3.4 Meniace sa spojenectvá	21
2. Metodologický rámec	23
2.1 Vymedzenie kľúčových aktérov na základe predpokladaného vyjednávacieho priestoru	23
2.2 Metóda identifikácie veto hráčov v sýrskej občianskej vojne	25
2.3 Metóda identifikácie prekážok mierového urovnania sýrskej občianskej vojny	28
3. Analýza aktérov v sýrskej občianskej vojne	30
3.1 Sýrska vláda	30
3.2 Pôvodné skupiny	31
3.2.1 Ahrar aš-Šám	31
3.2.1.1 Agenda	32
3.2.1.2 Organizačná súdržnosť	33
3.2.1.3 Životaschopnosť	33
3.2.2 Al-Džajš as-Súrí al-Hurr	34
3.2.2.1 Agenda	34
3.2.2.2 Organizačná súdržnosť	35
3.2.2.3 Životaschopnosť	37

3.2.3 Džabhat al-Džanúb.....	37
3.2.3.1 Agenda	38
3.2.3.2 Organizačná súdržnosť.....	38
3.2.3.3 Životaschopnosť.....	39
3.2.4 Džajš al-Islám.....	39
3.2.4.1 Agenda	40
3.2.4.2 Organizačná súdržnosť.....	41
3.2.4.3 Životaschopnosť.....	41
3.2.5 Haját Tahrír aš-Šám	42
3.2.5.1 Agenda	42
3.2.5.2 Organizačná súdržnosť.....	43
3.2.5.3 Životaschopnosť.....	44
3.3 Externé intervenujúce štáty	44
3.3.1 Irán	44
3.3.2 Ruská federácia	46
4. Analýza vyjednávani o občianskej vojne v Sýrii	48
4.1 Mierový proces.....	48
4.2 Vyjednávací rozsah	51
4.3 Informačné asymetrie.....	53
4.4 Motívy na oddialenie uzatvorenia dohody.....	54
4.5 Meniace sa spojenectvá.....	55
ZÁVER	56
PRAMENE A LITERATÚRA.....	61
Pramene.....	61
Internetové zdroje.....	61
Literatúra	69
PRÍLOHY	74

Zoznam použitých skratiek

BBC – British Broadcasting Corporation

FSA – Slobodná sýrska armáda

LAŠ – Liga arabských štátov

OSN – Organizácia spojených národov

PRIO – Peace Research Institute Oslo

UCDP – Uppsala Conflict Data Program

USA – Spojené štáty americké

ÚVOD

Občianska vojna v Sýrii trvajúca od roku 2011 si podľa aktuálnych odhadov vyžiadala životy 250 až 470 tisíc ľudí¹ (Lindborg, Hewitt 2018). Podľa informácií Úradu Vysokého komisára OSN pre utečencov utieklo od začiatku konfliktu zo Sýrie do Libanonu, Turecka, Jordánska a ďalších krajín už takmer päť a pol milióna osôb. Zároveň sa na území Sýrie nachádza viac ako 13 miliónov ľudí v stave núdze, šesť miliónov vnútorne presídlených osôb a takmer tri milióny ľudí v ťažko dostupných a obliehaných oblastiach (Úrad Vysokého komisára OSN pre utečencov 2018).

Napriek snahám medzinárodnej komunity o mierové riešenie konfliktu občianska vojna v Sýrii stále trvá. V marci 2018 sa začal už ôsmy rok tejto občianskej vojny sprevádzanej humanitárnou a utečeneckou krízou, kvôli ktorej sa dostala do povedomia širokej verejnosti. Humanitárny, bezpečnostný a ekonomický rozmer konfliktu presahuje hranice Sýrskej arabskej republiky (o dopadoch sýrskej občianskej vojny a s ňou súvisiacej utečeneckej krízy napríklad Carpenter 2013, Lawson 2014, Berti 2015, Heisbourg 2015, Ianovichina, Ivanic 2016). Vysoké množstvo obetí a obyvateľov Sýrie negatívne zasiahnutých eskaláciou násilia spolu s enormnými materiálnymi škodami a globálnym zhoršením bezpečnostnej situácie sú dôvodom snáh o čo najrýchlejšie znovunastolenie mieru v Sýrii a súčasne dôkazom o dôležitosti a aktuálnosti tejto témy. Aby mohli byť akékoľvek snahy o ukončenie sýrskej občianskej vojny mierovým urovnaním úspešné, musia byť založené na čo najpresnejších informáciách. Práve preto je nutné tento konflikt a zatiaľ neúspešné pokusy o vyjednanie mieru medzi jednotlivými stranami bližšie študovať.

Pri pohľade na počet interných a externých aktérov je zrejmé, že tento konflikt zahŕňa viac ako dve bojujúce strany. Veľký počet aktérov, neúspechy pri hľadaní mierových riešení a relatívne dlhé trvanie sýrskej občianskej vojny viedli autora tejto bakalárskej práce ku hľadaniu teoretického rámca, ktorý by sa vo všeobecnej rovine zaoberal týmito aspektmi prítomnými aj v občianskej vojne v Sýrii. Takýto rámec predstavuje teória veto hráčov. Aplikácia tejto teórie na účely štúdia sýrskeho konfliktu predstavuje inovatívny prístup, čo možno považovať za prínos tejto bakalárskej práce.

¹ OSN už nesleduje počty obetí v Sýrii, kvôli neprístupnosti viacerých oblastí a kvôli protichodnosti hlásení podávaných rôznymi stranami konfliktu (BBC 2018).

Zámerom bakalárskej práce je interpretovať občiansku vojnu v Sýrii v rámci logiky teórie veto hráčov. Prvým cieľom práce je identifikovať hlavných interných a externých aktérov konfliktu – veto hráčov. Druhým cieľom práce je vysvetliť, prečo je také zložité v prípade sýrskej občianskej vojny dosiahnuť politické riešenie a prečo vyjednávania medzi režimom Baššára al-Asada a rebelmi zlyhávajú, čo tento konflikt predlžuje.

Cestu k dosiahnutiu vyššie uvedených cieľov bude autor hľadať prostredníctvom zodpovedania nasledujúcich výskumných otázok.

1) Ktorí kľúčoví aktéri bojujúci v sýrskej občianskej vojne sú veto hráčmi?

2) Vyskytujú sa v rámci snáh o dosiahnutie mierového riešenia sýrskeho konfliktu niektoré z mechanizmov, ktoré podľa teórie veto hráčov predlžujú viacstranné konflikty?

Zodpovedanie týchto výskumných otázok by malo objasniť faktory, ktoré predlžujú konflikt v Sýrii. V súlade s teóriou veto hráčov bude v bakalárskej práci argumentované, že vyšší počet veto hráčov predlžuje občiansku vojnu v Sýrii a sťažuje vyjednávania o uzatvorení mieru. Naplnenie cieľov tejto práce zodpovedaním výskumných otázok tak rozšíri poznatky, ktoré je možné využiť pri plánovaní mierového procesu.

Vzhľadom na hlavný zámer, nie je cieľom bakalárskej práce identifikovať príčiny a dôsledky sýrskej občianskej vojny. Aj napriek nutnosti reflektovať základnú dynamiku vzťahov aktérov konfliktu, nepatrí analýza týchto komplexných vzájomných vzťahov k cieľom bakalárskej práce. Z časového hľadiska sa práca zaoberá obdobím od vypuknutia sýrskej občianskej vojny a relevantné udalosti reflektuje do konca januára 2018. Vyplývajúce z logiky občianskych vojen, ktoré sa odohrávajú primárne v rámci územia jedného štátu, sa bakalárska práca zaoberá teritóriom Sýrskej arabskej republiky.

V teoretickej rovine je práca založená na teórii veto hráčov. Veto hráči v občianskej vojne sú špecifickými aktérmi so schopnosťou blokovat' uzatvorenie mierovej dohody, čím predlžujú konflikt (Cunningham 2006, 2011, 2013a, 2013b). „Aby aktéri v občianskej vojne mohli pôsobiť ako „veto hráči“, musia mať autonómne preferencie, byť organizačne súdržní, a vojensky životaschopní“ (Cunningham 2011: 37).

Základným argumentom Cunninghamovej teórie, na ktorom stojí bakalárska práca, je, že občianske vojny s viacerými veto hráčmi sú náročnejšie

riešiteľné, a preto trvajú podstatne dlhšie, než tie, ktoré ich majú menej (o dĺžke konfliktov ďalej napríklad Filson, Werner 2002, Hassner 2003, Slantchev 2003, Collier, Hoeffler 2004, Collier et al. 2004, Fearon 2004, Smith, Stam 2004). „Vyriešenie viacstranných konfliktov je zložitejšie kvôli dynamike štyroch základných procesov, ku ktorým dochádza pri vyjednávaniach. Po prvé, vyjednávací rozsah² prijateľných dohôd sa znižuje, keď musia súhlas s dohodou vyjadriť ďalší aktéri s odlišnými záujmami. Po druhé, bojisko odhaľuje informácie vo viacstranných vojnách menej zreteľne, čo komplikuje schopnosť bojovníkov realistickejšie odhadnúť ich šance na úplné víťazstvo a primerane prispôbiť ich požiadavky pri vyjednávanom stole. Po tretie, všetci aktéri vo viacstranných konfliktoch majú motívy na oddialenie uzatvorenia dohody v nádeji, že ako posledný signatár získajú najviac, takže strany vyjednávajú tvrdšie, čo negociácie predlžuje. Nakoniec, strany nie sú schopné prekonať tieto prekážky uzatvorenia mieru formovaním zastrešujúcich negotačných blokov, pretože dochádza k premenám spojenectiev, ktoré sa vytvárajú v súvislosti s rôznymi tematickými oblasťami“ (Cunningham 2011: 245).

Pri spracovaní autor využije výhradne metódy kvalitatívneho výskumu založené na zbere údajov skúmaním. „Kvalitatívny výskum študuje údaje, ktoré majú charakter textu či jedinečných skutočností, ktorých prevedením na čísla príliš nezískame, ale naopak veľa stratíme“ (Drulák 2008: 14). Z metodologického hľadiska sa uplatňujú postupy charakteristické pre teóriu vedené prípadové štúdie (resp. disciplinované interpretatívne štúdie). (...) „Ich cieľom je skôr vysvetliť a/alebo interpretovať jediný úsek histórie, než generalizovať nad rámec údajov.“ (...) „Sú explicitne štruktúrované na základe rozvinutého konceptuálneho rámca, ktorý upriamuje pozornosť na niektoré teoreticky špecifikované aspekty reality a vynecháva ostatné“ (Levy 2008: 4). „Za prípad môže byť vybraný fenomén, ktorý považujeme za hodný štúdia svojou jedinečnosťou či významom, ale na jeho preskúmanie sa využije existujúca teória, ktorá dosiaľ na daný fenomén nebola aplikovaná“ (Drulák 2008: 34).

S ohľadom na zámer a ciele práce bude autor pracovať s primárnou aj sekundárnou literatúrou. Primárnymi zdrojmi pri analýze sýrskeho konfliktu

² Množina tvorená prienikom záležitostí, o ktorých sú ochotní vyjednávať všetci zapojení aktéri.

a vyjednávani o ňom budú textové dokumenty obsahujúce rozhovory a prejavy vybraných oficiálnych predstaviteľov strán konfliktu a dokumenty strategického významu vydané relevantnými inštitúciami, ako sú vlády externých aktérov, prípadne organizácie podieľajúce sa na mediácii, ako je OSN a jej orgány. Sekundárna literatúra bude zahŕňať odborné texty venujúce sa priebehu konfliktu, jeho aktérom (o aktéroch v sýrskej občianskej vojne napríklad Holliday 2012, Martini et al. 2013, O'Bagy 2013, Szybala 2013, Jenkins 2014, Cafarella, Casagrande 2015, Aziz 2016, Cafarella, Casagrande 2016, Gupta 2016), vyjednávaniach o jeho riešení (o vyjednávaniach o mierovom riešení konfliktu v Sýrii a príčinách ich neúspechov napríklad Greig 2013, Miller 2014, Crocker et al. 2015, Habets 2016, Lundgren 2016, Aziz 2017) a teórii veto hráčov (o teórii veto hráčov v kontexte vyjednávania o konfliktoch napríklad Cunningham 2006, 2011, 2013a, 2013b).

Vzhľadom na to, že konflikt v Sýrii stále trvá, neexistuje dostatočné množstvo odborných prác, ktoré by autorovi bakalárskej práce poskytli všetky informácie potrebné na zodpovedanie výskumných otázok. Autor tak bude pracovať aj so správami a analýzami z médií (Al-Jazeera, BBC, Foreign Policy), textami vydanými odbornými pracoviskami ako Carnegie Middle East Centre, Institute for the Study of War, The RAND Corporation a údajmi z UCDP/PRIO Armed Conflict Dataset (verzia 17.2).

Okrem úvodu a záveru bude bakalárska práca rozdelená na štyri hlavné kapitoly. V prvej, teoretickej kapitole sa autor zameria na popis teórie veto hráčov. V druhej, metodologickej kapitole autor určí kritériá, ktoré musia aktéri spĺňať, aby mohli byť označení za veto hráčov. Podobným spôsobom bude vytvorený rámec na analýzu vyjednávani o sýrskej občianskej vojne s cieľom zistiť konkrétne prejavy znemožňujúce mierové urovnanie a predlžujúce konflikt. Tretia kapitola sa zameria na analýzu kľúčových veto hráčov v sýrskom konflikte. Štvrtá kapitola sa bude zaoberať skúmaním mierového procesu a vyjednávani medzi jednotlivými stranami konfliktu.

1. Teoretický rámec

1.1 Ostatné prístupy zaoberajúce sa dĺžkou konfliktov

„Existujúce prístupy k dĺžke a ukončeniu vojny sa dajú vo všeobecnosti zaradiť do troch skupín: ekonomické teórie, ktoré skúmajú dopady nákladov na vojnu, informačné prístupy, ktoré vytvárajú model vzťahu medzi výsledkami na bojisku a požiadavkami pri vyjednávanom stole a teórie záväzku, ktoré sa zameriavajú na schopnosť strán vierohodne sa zaviazať k dodržiavaniu podmienok urovnania po uzatvorení dohody“ (Cunningham 2006: 876).

„Ekonomické prístupy sú založené na argumente, že faktory, ktoré znižujú náklady aktérov na vedenie vojny, znižujú motiváciu týchto aktérov ukončiť konflikt, čo komplikuje vyjednávania a vedie k dlhším konfliktom“ (Cunningham 2006: 876). Podľa týchto prístupov budú vojny dlhšie, pretože strany nemajú motiváciu ich ukončiť v prípade, keď existuje potenciálny úžitok z vedenia bojov, založený na ekonomických príležitostiach, ktoré sa vyskytujú len počas trvania konfliktu (Cunningham 2006). Aspektom, ktorý stojí za vznikom občianskych vojen je podľa Colliera a Hoeflerovej (2004) skôr chamtivosť (greed), než pocit krivdy (grievance), čo znamená, že skupiny budú bojovať proti štátu s väčšou pravdepodobnosťou vtedy, keď je to pre nich menej nákladné, než vtedy, keď vnímajú viac objektívnych krívd. Collier, Hoeflerová a Söderbom (2004) označili potenciálnu výnosnosť bojovania za určujúci faktor dĺžky vojen, pričom tvrdia, že dĺžka konfliktov je ovplyvnená aj ďalšími ekonomickými faktormi, ako sú nízky príjem na hlavu, vysoká nerovnosť či pokles v cenách primárnych komodít.

Informačným prístupom sa venujú napríklad autori Filson a Werner (2002), ktorí za kľúčový zdroj konfliktu považujú neverejné informácie o vojenských schopnostiach oponentov, pričom k vojne dochádza po podcenení vojenských schopností obrancu útočníkom (a precenení jeho vlastných vojenských schopností). Práve postupným vzájomným odhaľovaním neverejných informácií prostredníctvom výsledkov bojov a vzájomných vyjednaní môže dôjsť k postupnému upravovaniu a následnému prieniku požiadaviek a ústupkov útočníka a obrancu, čo utvorí priestor na uzatvorenie mierového urovnania, resp. ukončenie konfliktu. Aj Slantchev (2003) tvrdí, že správanie bojujúcich strán na bojisku a pri vyjednávanom stole je základom na zisťovanie informácií

o distribúcii moci, ktoré sa týmto procesom počas trvania konfliktu presúvajú zo stavu počiatočnej asymetrie k vyváženosti. Základnou funkciou vojny je tak prenos informácií. Vo chvíli zblíženia vzájomných očakávaní vojna stratí svoj informačný obsah, čo vytvorí priestor na ukončenie konfliktu mierovým urovnaním. To, ako zreteľne bojisko a vyjednávania odhaľujú informácie a zároveň asymetria informácií, priamo ovplyvňuje dĺžku konfliktu.

„Teoretici, ktorí zdôrazňujú problémy so záväzkom tvrdia, že vojny budú dlhšie, keď strany nie sú schopné zaviazat' sa k dodržiavaniu podmienok dohody“ (Cunningham 2006: 876). Zvlášť závažné problémy so záväzkami sa vyskytujú v prípadoch, keď sa centrum snaží ekonomicky alebo politicky rozšíriť svoj vplyv na perifériu³ a v prípadoch, keď povstalci alebo vláda majú počas konfliktu prístup k zdrojom financií v podobe kontrabandu ako diamanty, ópium či koka. Vojny charakterizované týmito aspektmi trvajú podstatne dlhšie ako iné typy občianskych vojen (Fearon 2004).

Teória veto hráčov nepopiera žiaden z uvedených prístupov. Existujúca literatúra o dĺžke konfliktov však vníma občiansku vojnu ako dvojstranný konflikt medzi štátom a povstaleckou skupinou. Vynecháva tak zásadný prvok súčasných občianskych vojen, z ktorých mnohé majú viac ako dve strany, čím prichádza o možnosť reflektovať vyjednávania o viacstranných občianskych vojnách, ktoré by mali byť na základe teoretických predpokladov zložitejšie ako vyjednávania medzi dvoma stranami (Cunningham 2006, 2011).

1.2 Teória veto hráčov

Podľa Cunninghamovej teórie veto hráčov je základným faktorom predlžujúcim občianske vojny prítomnosť viacerých aktérov so schopnosťou zablokovať uzatvorenie dohody, čím zabráni ukončeniu vojny⁴. Títo aktéri (veto hráči) vedome predlžujú konflikt použitím špecifických stratégií, aby pre seba dosiahli čo najvýhodnejšie riešenie (Cunningham 2011).

Na účely analýzy veto hráčov a ich vplyvu na dĺžku občianskych vojen Cunningham definuje štyri kritériá, ktoré musí konflikt splňať, aby bol

³ V súvislosti s tým Fearon (2004) hovorí o vojnách „synov pôdy“ (sons of the soil), v ktorých o územie medzi sebou bojujú etnické menšiny na periférii a štátom podporovaní migranti etnicky dominantnej skupiny.

⁴ „Pridanie jedného veto hráča do občianskej vojny môže znížiť šance na ukončenie vojny v ktoromkoľvek bode v čase o dve tretiny“ (Cunningham 2011: 247).

občianskou vojnou. „Po prvé, konflikt musí byť násilný. Po druhé, násilie musí byť zamerané proti štátu. Po tretie, násilie v občianskych vojnách musí byť vykonávané určitým druhom organizovanej opozície. Po štvrté, v protiklade k medzištátnej vojne, občianska vojna sa odohráva primárne (avšak určite nie výhradne) v rámci jednej krajiny“ (Cunningham 2011: 24). Cunningham (2011: 24) upozorňuje na to, že „v množstve štátov sa vyskytli konflikty, v ktorých v rovnakom čase bojovalo viacero skupín a ktoré spĺňali uvedené štyri kritériá“. K takýmto roztriešteným konfliktom Cunningham (2011) pristupuje tak, že jednotlivé konflikty medzi štátom a rozdielnymi povstaleckými skupinami rozdeľuje na základe identifikácie skupín bojujúcich za rovnaký súbor vecí (resp. ten istý vyjednávací priestor), ako je napríklad boj o kontrolu nad konkrétnym územím alebo boj o formu vlády. „Počet skupín, ktoré bojujú o rovnaký vyjednávací priestor priamo ovplyvňuje dĺžku konfliktov“ (Cunningham 2011: 26). Teória veto hráčov „je teda teóriou o tom, ako viacstranné vyjednávanie predlžuje vedenie vojny, ale táto teória sa vzťahuje len na prípady, keď sa viaceré strany pokúšajú rozdeliť rovnaký vyjednávací priestor“. „Prístup založený na teórii veto hráčov tvrdí, že občianske vojny s viacerými veto hráčmi sú dlhšie, pretože (i) je zložitejšie dosiahnuť také urovnanie, s ktorým by mohli súhlasiť všetci veto hráči prítomní v konflikte, a (ii) každá bojujúca strana bude bojovať dlhšie, keď je v konflikte viac veto hráčov“ (Cunningham 2011: 26).

K občianskym vojnám, ktoré Cunningham (2011) vníma ako formu násilného konfliktu o politiku (policy), dochádza v prípadoch, keď si skupiny myslia, že prostredníctvom násilia (a vyjednávaní) môžu riešiť svoju nespokojnosť so všeobecným výberom politik vlád a tieto politiky formovať vo svoj prospech. Občianske vojny pokračujú až do momentu, v ktorom dôjde k vojenskému víťazstvu jednej zo skupín alebo do chvíle, keď (...) „všetci aktéri (veto hráči) schopní blokovať (vetovať) dohodu, túto dohodu podpíšu, čím opustia konflikt“ (Cunningham 2011: 29). Negociácie o konflikte sú v tomto zmysle chápané ako (...) „proces vyjednávaní medzi súborom veto hráčov“ (Cunningham 2011: 32).

1.2.1 Identifikácia veto hráčov v občianskych vojnách

Na rozdiel od identifikácie ústavou a politickým systémom jasne špecifikovaných veto hráčov v rámci vytvárania legislatívy je identifikácia veto

hráčov v občianskych vojnách zložitejšia. Aby mohli byť aktéri v občianskych vojnách považovaní za veto hráčov, musia splniť tri nasledujúce podmienky (Cunningham 2011).

1.2.1.1 Autonómne preferencie

„Aby mohli strany v občianskej vojne fungovať ako samostatní veto hráči, musia mať preferencie, ktoré sú aspoň do určitej miery odlišné od preferencií ostatných strán konfliktu. Ak majú dve strany identické preferencie týkajúce sa výsledku konfliktu, neprinášajú dve rozdielne množiny záujmov, ktoré je nutné uspokojiť, a predstavujú tak len jedného veto hráča“ (Cunningham 2011: 33). Na označenie preferencií strán konfliktu Cunningham (2011, 2013a) ďalej používa výrazy ako požiadavky a agenda, čo indikuje širšie chápanie pojmu v zmysle cieľov jednotlivých strán, ktoré chcú účasťou v konflikte dosiahnuť.

Podľa Cunninghama (2011) môžu mať dve alebo viaceré strany konfliktu identické preferencie v dvoch špecifických situáciách. Jedna z týchto situácií nastáva v prípade zlúčenia vedenia a ozbrojených zložiek povstaleckých skupín, čím dochádza k vzniku novej individuálne pôsobiacej skupiny, ktorá bude, na rozdiel od svojich jednotlivých častí, vnímaná ako veto hráč. Ďalší takýto prípad je možné sledovať, keď dochádza „k priamym zásahom externých štátov s cieľom podporiť jedného z aktérov občianskej vojny“ (Cunningham 2011: 34). Takéto zásahy nepredstavujú nezávislé preferencie týkajúce sa výsledku konfliktu, ale identické preferencie zasahujúceho štátu a podporovanej skupiny, čo znamená, že len jedna z týchto skupín by mala byť označovaná za veto hráča (Cunningham 2011).

1.2.1.2 Organizačná súdržnosť

„Druhou podmienkou, ktorú aktér v občianskej vojne musí splniť, aby bol veto hráčom je, že musí byť vnútorne súdržne organizovaný. Ak strana nie je dostatočne vnútorne silná na to, aby dokázala udržať svoju pozíciu pri vyjednávacom stole alebo aby realizovala svoje predošlé vyhrážky, prípadne sľuby, nemôže byť veto hráčom“ (Cunningham 2011: 34-35). V rámci občianskej vojny sa však môžu vyskytovať aj skupiny, ktoré sa podieľajú na násilí, ale nepredstavujú opozíciu dostatočne organizovanú na to, aby bola schopná vetovať mierovú dohodu (Cunningham 2011).

1.2.1.3 Životaschopnosť

„Poslednou požiadavkou, ktorú aktér musí splniť, aby bol veto hráčom, je schopnosť vyhnúť sa porážke ostatnými stranami konfliktu v prípade, že tieto strany uzatvoria dohodu“ (Cunningham 2011: 36). Je nutné, aby strana konfliktu bola dostatočne silná na to, aby sa vyhla totálnej porážke spojenou armádou vytvorenou ostatnými stranami konfliktu. Životaschopnosť ovplyvňujú faktory ako vojenská kapacita (veľkosť, kvalita vybavenia a výcviku armády), geografické podmienky (skupiny operujúce v lesnatom alebo hornatom teréne vydržia dlhšie vzdorovať porážke zo strany štátu) a prístup k zdrojom na vedenie boja (plieniteľné zdroje, zdanenie obyvateľstva na kontrolovanom území). Ak životaschopnosť povstaleckých skupín⁵ alebo vlád závisí výhradne od financovania z externých zdrojov, mali by byť ako veto hráči vnímané práve externé skupiny, ktoré financie poskytujú (Cunningham 2011).

1.2.2 Aktéri v občianskych vojnách

Cunningham (2011) tvrdí, že v občianskych vojnách existujú tri typy aktérov spĺňajúcich všetky tri kritériá (autonómne preferencie, súdržnosť a životaschopnosť), čím napĺňajú podmienku, na základe ktorej ich je možné zaradiť medzi veto hráčov. Prevládajúcim typom aktérov, ktorí môžu byť veto hráčmi sú bojujúce skupiny. Ich schopnosť zablokovať vyjednávanú dohodu je najvýraznejšia. Bojujúce skupiny vetujú dohodu, ktorá neuspokojuje ich požiadavky, pokračovaním v bojoch. „Občianske vojny majú podľa definície minimálne dve bojujúce veto skupiny: vládu a jednu povstaleckú skupinu, ktorá stojí proti nej. Bojujúce veto skupiny sú jediným typom veto hráčov, ktorý existuje v každej občianskej vojne“ (Cunningham 2011: 38). Ďalšou skupinou sú latentní veto hráči. To, že sa latentní veto hráči chopia zbraní, je spôsobené zmenou statusu quo po uzatvorení dohody, ktorý je pre spomínanú skupinu krajne nevýhodný (Cunningham 2011). „Latentní veto hráči teda nie sú veto hráčmi preto, že by sa aktívne zapájali do konfliktu a boli schopní blokovať urovnanie pokračovaním vo vedení vojny. Sú veto hráčmi skôr preto, lebo sa môžu hodnoverne vyhrážať vstúpením do konfliktu, ak akákoľvek dohoda medzi bojujúcimi skupinami nie je uspokojivá aj pre nich“ (Cunningham 2011: 39).

⁵ Tvrdenie sa vzťahuje výlučne na skupiny pôsobiace v rámci teritória občianskou vojnou zasiahnutého štátu.

Poslednou skupinou sú externí veto hráči. Externé štáty sa môžu stať bojujúcimi skupinami v konflikte tak, že vojensky intervenujú (Cunningham 2011). Druhým spôsobom, ako sa externé štáty stávajú veto hráčmi, je, že síce nezasiahnu vojensky, ale „môžu byť také mocné, že už len hrozba, že sa zapoja, môže zabrániť ukončeniu vojny spôsobom, ktorý nepovažujú za uspokojujúci“ (Cunningham 2011: 40-41).

„Skupiny bojujúce v občianskej vojne môžu byť všeobecne kategorizované do troch skupín: vláda, interní vzbúrenci a externí aktéri, ktorí sa priamo zapojili do bojov“ (Cunningham 2006: 877). Občianske vojny väčšinou začínajú tak, že proti vláde povstane jedna domáca skupina, pričom počet aktérov sa zvyšuje vznikom ďalších povstaleckých skupín a/alebo intervenciou externého štátu (Cunningham 2011). Cunningham (2006, 2011) v súvislosti s internými skupinami hovorí o „pôvodných skupinách“⁶, ktoré vznikajú nezávisle od seba z dôvodu nespokojnosti s existujúcou politikou vlády a majú vlastnú agendu, a o skupinách, ktoré sa objavujú po odštiepení od už existujúcich pôvodných skupín. Tieto „odštiepené skupiny“ sa môžu formovať na základe rozdielnosti v politických preferenciách, nezhôd vo vedení a pre nezhody ohľadom preferovaných stratégií využívaných na dosiahnutie cieľov. K zásahom externých štátov dochádza z dôvodov snáh presadiť dodržiavanie dohody ukončujúcej vojnu alebo z dôvodu poskytnutia podpory jednej zo strán. Ak však externé štáty zasahujú, aby presadzovali nezávislú agendu, predstavujú ďalšieho potenciálneho veto hráča.

1.2.3 Mechanizmy predlžujúce viacstranné konflikty

„Štyri mechanizmy predlžujú konflikty medzi viacerými bojujúcimi skupinami. Po prvé, prítomnosť ďalších veto hráčov znižuje vyjednávací rozsah dohôd, ktoré by všetci aktéri uprednostnili pred pokračovaním v konflikte. Po druhé, informačné asymetrie sú naliehavjšie, keď konflikt obsahuje viacero bojujúcich skupín, čo stranám komplikuje identifikáciu tohto vyjednávacieho rozsahu. Po tretie, každý aktér v konflikte s viacerými veto hráčmi má pri vyjednávacom stole motiváciu oddialiť uzatvorenie dohody v nádeji, že dosiahne

⁶ Na základe výsledkov kvantitatívnej analýzy Davida E. Cunninghama (2011) má počet pôvodných skupín štatisticky najvýznamnejší vplyv na dĺžku občianskych vojen. Za nimi nasleduje (štatisticky nevýznamný) vplyv počtu externých štátov a odštiepených skupín.

lepšiu dohodu ako posledný signatár. Po štvrté, pri vyjednávaniach medzi viacerými stranami sa môžu vyskytnúť problémy s meniacimi sa spojenectvami medzi skupinami, ktoré môžu vyústiť do zlyhania vyjednávania. Tieto štyri faktory spolu výrazne znižujú pravdepodobnosť, že viacstranné vyjednávania vyprodukujú dohodu“ (Cunningham 2011: 48).

1.2.3.1 Vyjednávací rozsah

Neistota a nákladnosť pokusov o vyhratie konfliktu vojenskými prostriedkami spôsobuje, že strany budú ochotné vyjednávať aj o dohode, ktorá by im v konečnom dôsledku poskytovala menej, než by mohli získať v prípade svojho vojenského víťazstva, ktorým by boli schopné vnútiť svoju ideálnu politiku všetkým ostatným skupinám. Väčší počet veto hráčov v mierovom procese spôsobuje, že vyjednávací rozsah, teda súbor dohôd, ktoré by akceptovali všetky strany, sa zmenší. Z definície veto hráčov vyplýva, že každý veto hráč vstupuje do vyjednávania s rozdielnymi preferenciami, ktoré musia byť uspokojené, aby mohlo dôjsť k podpisu dohody, a tým k ukončeniu konfliktu (Cunningham 2011). „Veľkosť vyjednávacieho rozsahu je tak ovplyvnená nielen počtom veto hráčov v konflikte, ale aj úrovňou rozdielnosti ich preferencií“ (Cunningham 2011: 49).

1.2.3.2 Informačné asymetrie

Cunningham (2011) tvrdí, že schopnosť strán určiť rozsah prijateľných dohôd je určovaná úrovňou ich optimizmu v súvislosti s ich šancami na vojenské víťazstvo v konflikte. Ak budú bojujúce skupiny príliš optimistické, nemusia identifikovať vyjednávací rozsah dohôd a budú pokračovať v bojoch. „Vo vojnách s viacerými veto hráčmi sú informačné problémy naliehavejšie, čo zvyšuje pravdepodobnosť, že aspoň jedna bojujúca skupina precení svoje vyhliadky na dosiahnutie vojenského víťazstva“ (Cunningham 2011: 50). Podľa teórie veto hráčov existujú vo viacstranných konfliktoch minimálne tri informačné problémy.

„Po prvé, vo viacstranných konfliktoch je pre bojujúce skupiny zložitejšie využiť svoj výkon na bojisku na aktualizáciu svojich presvedčení o šanciach na vyhratie konfliktu“ (Cunningham 2011: 50). Existencia tohto problému vychádza z informačných prístupov k vyjednávaniu a vojne založených na tvrdení, že „proces bojovania odkrýva informácie, ktoré stranám umožňujú vytvoriť si

realistickejšie odhady pravdepodobnosti ich víťazstva“ (Cunningham 2011: 50). Na rozdiel od dvojstranných vojen je však v prípade viacstranných konfliktov komplikovanejšie interpretovať informácie odkrývané vedením vzájomných bojov aj napriek faktu, že povaha jednotlivých bitiek obvykle zostáva dvojstranná. Účastníci každej dvojstrannej bitky sú tak nútení využiť informácie získané na základe jej výsledku na aktualizáciu pravdepodobnosti svojho víťazstva medzi sebou a zároveň voči ostatným aktérom vojny ako celku (Cunningham 2011).

Pri viacstranných občianskych vojnách podobné informačné problémy vznikajú aj preto, lebo zvyčajne nedochádza ku vzájomným bojom povstaleckých skupín usídlených v rozdielnych častiach krajiny. Tieto skupiny tak majú možnosť relatívne presne odhadnúť pravdepodobnosť svojho vojenského víťazstva nad vládou, ale nie nad ostatnými skupinami. Môže tak dôjsť k situácii, že sa neštátni veto hráči nebudú schopní dohodnúť na rozdelení ústupkov medzi sebou (Cunningham 2011).

„Druhým informačným problémom spôsobeným viacstrannosťou konfliktov je, že len jediný veto hráč musí preceniť pravdepodobnosť svojho víťazstva do miery, že nie je schopný vidieť vyjednávací rozsah, aby došlo k zlyhaniu vyjednávania“ (Cunningham 2011: 52). Čím je v konflikte viac veto hráčov, tým je pravdepodobnosť, že aspoň jedna strana precení svoje šance na víťazstvo, väčšia (Cunningham 2011).

Tretím dôvodom väčšej naliehavosti informačných asymetrií vo viacstranných konfliktoch je ich roztrieštenosť a dynamickosť. Počas priebehu vojny sa môže počet veto hráčov meniť⁷. Čím dynamickejšie je prostredie konfliktu v súvislosti s počtom bojujúcich skupín, tým častejšie sa mení rovnováha moci a tým častejšie budú musieť skupiny aktualizovať informácie o pravdepodobnosti svojho víťazstva. Potreba frekventovanejšej aktualizácie komplikuje schopnosť skupín presne odhadnúť pravdepodobnosť ich víťazstva (Cunningham 2011).

⁷ Noví veto hráči do konfliktu vstupujú buď ako nové „pôvodné skupiny“, ako odštiepené skupiny alebo ako intervenujúce externé štáty. Veto hráči z konfliktu vystupujú buď tak, že dôjde k ich vojenskej porážke, že podpíšu bilaterálnu mierovú zmluvu alebo jednoducho prestanú bojovať (Cunningham 2011).

1.2.3.3 Motívy na oddialenie uzatvorenia dohody

Aby konflikt skončil, musia všetci veto hráči jednohlasne súhlasiť s podpísaním dohody. Vyjednávací proces je v prípade viacstranných konfliktov zložitý a časovo náročný. „S naťahovaním vyjednávaní a vytváraním stále sa rozširujúcej koalície aktérov, ktorí už súhlasili s rámcom dohody, sa zvyšujú transakčné náklady zanechania tohto procesu a začatia odznova“ (Cunningham 2011: 54-55). Poslední signatári, ktorí sa zámerne vyhýbajú podpisu dohody do poslednej možnej chvíle, môžu pod tlakom týchto nákladov a hrozením zmarenia celého procesu vyžadovať zahrnutie väčších ústupkov vo svoj prospech do existujúceho rámca. „Keďže sú si všetky bojujúce skupiny vedomé tejto výhody, všetky majú motív na oddialenie uzatvorenia dohody a odmietnutie vyjednávaní alebo tvrdšie vyjednávanie“ (Cunningham 2011: 55). Je teda možné, že skupiny v očakávaní výhodnejšej budúcej dohody odmietnu podpísať existujúcu dohodu, z ktorej by potenciálne získali viac než z pokračovania v bojoch⁸ (Cunningham 2011).

1.2.3.4 Meniace sa spojenectvá

Nákladnosť vedenia vojny spôsobuje, že skupiny sa usilujú o dosiahnutie svojich cieľov prostredníctvom vyjednávaní. Skupiny vo viacstranných konfliktoch obvykle vytvárajú trvalým spojením s inými skupinami, ktoré majú relatívne podobné ciele, určité zastrešujúce inštitúcie, prostredníctvom ktorých vyjednávajú. Problémy prítomne pri viacstranných vyjednávaniach teda skupiny prekonajú tak, že viacstranné vyjednávania pretvoria na dvojstranné vyjednávania medzi blokmi (Cunningham 2011). „Schopnosť strán vytvárať tieto vyjednávacie „bloky“ je však podrývaná štvrtým problémom, ktorý vzniká pri vyjednávaniach s viac ako dvoma stranami: problém meniacich sa spojenectiev medzi stranami“ (Cunningham 2011: 57). K premenám spojenectiev dochádza v prípade, keď strany vytvárajú rozdielne koalície v súvislosti s rôznymi záležitosťami, ktoré sú predkladané na vyjednávací stôl (Cunningham 2011). „Tieto meniace sa spojenectvá môžu zapríčiniť zrútenie negociačných blokov,

⁸ K podpisom dohôd však dochádza aj vo viacstranných konfliktoch a to vtedy, keď povstalecké skupiny nemajú dostatok zdrojov na pokračovanie v konflikte alebo z obáv, že ostatné skupiny opustia konflikt, pridajú sa k vláde a vytvoria spojenú armádu, ktorá by ich mohla vojensky poraziť (Cunningham 2011).

pretože skupiny, ktoré spolu súhlasia v prípade jednej záležitosti, často súhlasia s inými aktérmi v prípade ďalších záležitostí“ (Cunningham 2011: 57).

2. Metodologický rámec

2.1 Vymedzenie kľúčových aktérov na základe predpokladaného vyjednávacieho priestoru

Podľa teórie veto hráčov ovplyvňuje dĺžku konfliktu počet skupín bojujúcich o rovnaký súbor vecí. V prípade, keď o rovnaké územie alebo o formu vlády v krajine bojuje viacero skupín, musia medzi seba rozdeliť rovnaký vyjednávací priestor definovaný týmto rovnakým súborom vecí (Cunningham 2011). Uppsala Conflict Data Program rozdeľuje konflikty na základe toho, o čo sa v nich bojuje, na tri skupiny: konflikty o územie, o vládu a o vládu a územie. V rámci jednej krajiny tak v rovnakom čase môže simultánne prebiehať niekoľko konfliktov (Themnér 2017). Autor práce sa v súlade s postupom Davida Cunninghama domnieva, že toto rozdelenie môže slúžiť na priblíženie obsahu pojmu vyjednávací priestor.

Aby bol autor bakalárskej práce schopný nájsť odpoveď na prvú výskumnú otázku o veto hráčov v sýrskej občianskej vojne a vysvetliť tak dĺžku tohto konfliktu, je potrebné vziať do úvahy extrémnu komplexnosť konfliktu v Sýrii a zároveň reflektovať vyjednávací priestor. Odhliadnuc od faktu, že na území Sýrskej arabskej republiky prebieha/prebiehalo niekoľko ďalších konfliktov⁹, ktoré nespĺňajú definíciu občianskej vojny, uvádza UCDP až štyri konflikty, v ktorých bola jednou zo strán sýrska vláda. Každý z uvedených konfliktov je v súvislosti s predmetom bojov zaradený do rozdielnej skupiny. Prvým konfliktom je konflikt o vládu medzi sýrskou vládou a sýrskymi povstalcami, ktorý prebieha od roku 2011. Druhým konfliktom je konflikt o špecifické územie „Rojava Kurdistan“ medzi sýrskou vládou a Zjednotenou demokratickou stranou (PYD), trvajúci v období rokov 2012 až 2015. Tretím konfliktom, trvajúcim od roku 2016, je konflikt medzi sýrskou vládou a Sýrskymi demokratickými silami (SDF) o územie a vládu nad územím „Rojava Kurdistan“.

⁹ Od roku 2014 UCDP zaznamenáva na území Sýrie napríklad konflikt medzi vládou Iraku a Islamským štátom a vládou Spojených štátov amerických a al-Káidou. Od roku 2015 na území Sýrie prebiehajú aj konflikty medzi izraelskou vládou a Hizballáhom a tureckou vládou a Islamským štátom a od roku 2016 konflikt medzi vládou Jordánska a Islamským štátom. V Sýrii medzi sebou navyše bojujú aj neštátni aktéri (Allansson et al. 2017). Od augusta 2016 do marca 2017 zasahovala turecká armáda na území Sýrie proti Islamskému štátu a Kurdom v operácii s názvom Eufratský štít (BBC 2017). V roku 2018 spustila vláda Turecka proti sýrskym Kurdom novú ofenzívu „Olivová ratolesť“ (Al Jazeera 2018a).

Štvrtým konfliktom, ktorý trvá od roku 2013, je konflikt o špecifické územie Islamského štátu medzi sýrskou vládou a Islamským štátom (Allansson et al. 2017). Tri z uvedených konfliktov trvajú až do súčasnosti. Autor usudzuje, že vyjednávací priestor je v prípade týchto konfliktov rozdielny, čo znamená, že nie je možné analyzovať ich prostredníctvom teórie veto hráčov dohromady ako jeden prípad viacstrannej občianskej vojny v Sýrii. Teóriu veto hráčov je možné a vhodné aplikovať výhradne na prebiehajúci viacstranný konflikt o vládu v Sýrii medzi sýrskou vládou a sýrskymi povstalcami.

V prípade optimálnych podmienok by bol aktér „sýrski povstalci“ v rámci databázy UCDP rozdelený na jednotlivé ozbrojené skupiny. Vysoká fragmentácia¹⁰ tohto konfliktu spolu s náročnosťou získavania informácií z bojových zón však objektívne zabránili ďalšiemu rozdeleniu. Hypoteticky by tak databáza UCDP zahrňovala väčší počet dvojstranných konfliktov medzi sýrskou vládou a ďalším aktérom, v ktorých by sa zhodne bojovalo o vládu v Sýrii. Problém vysokého počtu bojujúcich skupín a nedostupnosti niektorých potrebných údajov rieši autor práce adekvátnym zúžením množiny potenciálnych veto hráčov na najrelevantnejšie skupiny.

Bojujúce skupiny sú v občianskych vojnách reprezentované vládou, internými povstalcami a externými aktérmi (Cunningham 2006, 2011). „Ak je konflikt občianskou vojnou, vláda musí byť veto hráčom“ (Cunningham 2011: 68). Vládu v Sýrii symbolizuje v rámci autoritatívneho prezidentského režimu so silnými klientelistickými prvkami osoba Baššára al-Asada (Gombár 2015). Status sýrskej vlády ako veto hráča je tak implicitne daný. Vojenská životaschopnosť skupín sa určuje prostredníctvom pridelovania bodov, ktoré skupiny získavajú v súvislosti so špecifickými ukazovateľmi. Skupina môže získať najvyšší počet bodov za percentuálne vyjadrený pomer počtu svojich vojakov ku počtu vojakov vlády (Cunningham 2011). Povstalecké skupiny, ktorých počet ozbrojencov neprevýšil jedno percento počtu vojakov bojujúcich na strane vlády¹¹ a zároveň skupiny, ktoré zjavne nespĺňajú kritériá autonómnych preferencií a organizačnej

¹⁰ Podľa odhadov v Sýrii bojuje až 1200 opozičných skupín (Themnér, Wallenstein 2014).

¹¹ Jedno percento predstavuje približne 2925 vojakov.

súdržnosti alebo skupiny, o ktorých nie sú dostupné potrebné údaje, boli automaticky vylúčené¹².

Uppsala Conflict Data Program (2018) uvádza, že okrem Slobodnej sýrskej armády (FSA, Al-Džajš as-Súrí al-Hurr) sa do popredia dostali ďalšie dve skupiny: Harakat Ahrar aš-Šám al-Islamíja a Džabhat an-Nusrá li aš-Šám (neskôr známa aj ako Džabhat Fatah aš-Šám a Haját Tahrír aš-Šám). Priamou vojenskou intervenciou Iránu a Ruskej federácie na podporu sýrskej vlády v roku 2015 sa počet aktérov konfliktu ešte zvýšil (Allansson et al. 2017). Keďže sa tieto štáty stali bojujúcimi skupinami, je možné, že ako „externé intervenujúce štáty“ predstavujú veto hráčov. To svojimi slovami potvrdil aj Cunningham v texte zaoberajúcom sa možnosťou aplikácie teórie veto hráčov na sýrsku občiansku vojnu: „Je pravdepodobné, že niektoré z týchto štátov vnášajú do konfliktu nezávislé preferencie, a tým predstavujú ďalších veto hráčov“ (Cunningham 2013a: 26). Neúplnosť databázy UCDP vyplývajúca z fragmentácie konfliktu a jeho premenlivosti v čase rieši autor práce využitím dvoch dodatočných zdrojov zaoberajúcich sa povstaleckými skupinami v Sýrii: Syrian Armed Opposition Powerbrokers (Cafarella, Casagrande 2016) a webovou aplikáciou Mapping Militant Organizations (Stanford University 2018). Syntézou dostupných údajov autor bakalárskej práce zúžil výber možných veto hráčov na nasledujúce bojujúce skupiny: pôvodné skupiny Ahrar aš-Šám, Al-Džajš as-Súrí al-Hurr, Džabhat al-Džanúb, Džajš al-Islám, Haját Tahrír aš-Šám a externé intervenujúce štáty Irán a Ruská federácia. Aby skupina bola veto hráčom, musí splniť všetky kritériá formulované teóriou veto hráčov.

2.2 Metóda identifikácie veto hráčov v sýrskej občianskej vojne

Na účely skúmania veto hráčov v sýrskej občianskej vojne autor využije existujúcu metódu ich určovania vytvorenú Davidom E. Cunninghamom. Potenciálni veto hráči budú analyzovaní v súvislosti s kritériami autonómnych preferencií, organizačnej súdržnosti a vojenskej životaschopnosti.

¹² K vynechaným skupinám patria napríklad Ádžnad aš-Šám, Al-Džabhat aš-Šamíja (Levantský front), Al-Džajš al-Áwl, Al-Džajš as-Surí al-Džadíd, Al-Fajlak al-Áwl, Al-Fawdž al-Áwl, Al-Hizb al-Islamí at-Turkustaní, Aliwíja Ahmed Abdú, Alwíja sajf aš-Šám, Džabhat al-Ásala Wal Tanmíja, Džajš al-Mudžáhedín, Džajš an-Násr, Fajlak ar-Rahman, Fajlak aš-Šám, Firkat 13, Firkat as-Sultán Murad, Harakat al-Musana al-Islamíja, Harakat Núr ad-Dín az-Zankí, Harakat Tahrír Homs, Tahalaf Sukúr al-Džanúb, Usúd al Harb (Cafarella, Casagrande 2016). Vzhľadom na časté zlučovanie a štiepenie skupín je možné, že niektoré z uvedených skupín už neexistujú v uvedenej podobe.

Bojujúce skupiny budú považované za autonómne v prípade, keď budú mať „agendu rozdielnú od ostatných skupín v konflikte“ (Cunningham 2011: 69). Autor práce bude skúmať agendu z perspektívy požiadaviek, ktoré skupiny predkladali, a zároveň z perspektívy interpretácie týchto požiadaviek v dostupných zdrojoch (Cunningham 2011). Samotné hodnotenie predložených požiadaviek je problematické, pretože „do konfliktov intervenujúce externé skupiny zriedkakedy explicitne uvádzajú svoje požiadavky“ a „požiadavky predkladané skupinami nemusia nutne odrážať ich reálne preferencie“ (Cunningham 2011: 69).

Základným predpokladom splnenia podmienky súdržnosti bojujúcich skupín je ich schopnosť „vyhnúť sa frakcionalizácii počas ich účasti na konflikte“ (Cunningham 2011: 71). Skupiny teda musia pôsobiť ako jednotné zoskupenia. V zhode s Cunninghamom bude autor skúmať, „či vedenie bojujúcej skupiny zostalo počas konfliktu relatívne nemenné a či skupina predkladala počas konfliktu konzistentný súbor požiadaviek“ (Cunningham 2011: 71).

Aby bol aktér veto hráčom, musí mať životaschopnú vojenskú silu schopnú odolať porážke zo strany spojenej armády ostatných bojujúcich skupín (Cunningham 2011). Na účely určenia životaschopnosti skupín autor využíva šesť kritérií: „koľko vojakov má skupina v porovnaní s vládou; či operuje v náročnom – napr. hornatom alebo lesnatom – teréne; či má prístup k plieniteľným zdrojom; či je dominantnou skupinou v regióne krajiny, v ktorej pôsobí; či sa zúčastnila a dosiahla zreteľnú podporu vo voľbách; a či získala externú podporu“ (Cunningham 2011: 73). Na základe týchto kritérií autor prideluje skupinám body.

Najdôležitejším kritériom je počet vojakov. „Skupiny dostanú štyri body, ak majú počet vojakov rovnaký alebo vyšší ako vláda, tri body za 50 percent alebo viac, dva body za 10 percent alebo viac, a jeden bod za 1 percento alebo viac“ (Cunningham 2011: 73-74). Podľa International Institute for Strategic Studies (2018) Sýrske ozbrojené sily v súčasnosti tvorí približne 142 500 vojakov, ktorých podporuje asi 150 000 členov polovojenských ozbrojených jednotiek.

„Každá skupina dostane jeden bod, ak operuje v hornatom alebo lesnatom teréne (ak je viac ako 50 percent konfliktnej zóny hornatej a/alebo lesnatej)“ (Cunningham 2011: 74). Na vyhodnotenie tohto kritéria autor využíva údaje o hornatom prostredí vo svete (Kapos et al. 2000) aplikované na mapu

znázorňujúcu aktuálny stav kontroly teritória Sýrie jednotlivými aktérmi (Live Universal Awareness Map 2018) prostredníctvom geografického informačného systému QGIS 3.0.0¹³ (pozri prílohy – mapa 2 a 3).

Bojujúce skupiny získajú jeden bod, ak reprezentujú etnickú skupinu dominantnú v regióne, v ktorom operujú, pretože to znamená, že by mali mať vyššiu podporu populácie (Cunningham 2011). Etnicky dominantnou skupinou na územiach kontrolovaných rebelmi sú Arabi. Nábožensky dominujú sunnitskí moslimovia (Leverett 2005). Vzhľadom na kľúčovú rolu náboženstva pri formovaní sociálnych identít väčšiny obyvateľov Sýrie dostanú bod tie skupiny, ktoré otvorene demonštrujú svoju príslušnosť k majoritnej denominácii (o role náboženstva v sýrskej spoločnosti a občianskej vojne napríklad Tomass 2016) (pozri prílohy – mapa 4 a 5).

Keďže „plieniteľné zdroje“ môžu skupine pomôcť pri financovaní povstania, skupiny s prístupom k takýmto zdrojom dostanú jeden bod (Cunningham 2011). Medzi plieniteľné zdroje patria drahokamy, plodiny na výrobu drog, ropa a zemný plyn (Buhaug et al. 2009). Na vyhodnotenie tohto kritéria autor využíva údaje o ložiskách diamantov vo svete (Gilmore et al. 2005), o ložiskách drahokamov vo svete (Lujala 2009), o výrobe drog vo svete (Buhaug, Lujala 2005) a o zásobách ropy a zemného plynu vo svete (Lujala et al. 2007)¹⁴ (pozri prílohy – mapa 6).

Ak sa strany zúčastnili volieb a dosiahli v nich zreteľnú podporu, získajú jeden bod (Cunningham 2011)¹⁵. Každý aktér dostane jeden bod, „keď získal značnú podporu od externých štátov¹⁶“ (Cunningham 2011: 75). Pre intervenujúce

¹³ V súčasnosti nie je dostupná mapa, ktorá by presne znázorňovala kontrolu územia jednotlivými povstaleckými skupinami. Z výslednej mapy vytvorenej autorom v programe QGIS je zrejmé, že hornaté prostredie tvorí menej ako polovicu plochy teritória kontrolovaného rebelmi. V prípade hodnotenia lesnatosti územia autor používa údaje o pokrytí plochy planéty stromami (Hansen et al. 2013) rovnakým spôsobom, ako v prípade hornatosti terénu. Lesy sa v Sýrii takmer nevyskytujú. V súvislosti s hornatosťou a/alebo lesnatosťou sa autor rozhodol neprideliť bod ani jednej skupine.

¹⁴ Na základe výsledku aplikácie týchto údajov prostredníctvom geografického informačného systému QGIS 3.0.0 na mapu znázorňujúcu aktuálny stav kontroly teritória Sýrie jednotlivými aktérmi (Live Universal Awareness Map 2018) sa autor rozhodol neprideliť bod ani jednej skupine. Okrem ložísk zemného plynu a ropy, ktoré však nie sú pod kontrolou povstaleckých skupín, sa na území Sýrie nenachádza žiaden z uvedených plieniteľných zdrojov.

¹⁵ Vzhľadom na povahu režimu v Sýrii a súvisiacu nízku reprezentatívnosť parlamentných volieb, nie je možné prideliť bod žiadnej z bojujúcich skupín (The Guardian 2012, MacFarquhar 2012, Barnard 2016).

¹⁶ Podpora vo forme priamej vojenskej pomoci, umožnenia skupine usídliť sa na území podporujúceho štátu alebo významnej finančnej pomoci (Cunningham 2011).

externé štáty sa bude využívať len kritérium počtu vojakov v pomere ku vláde¹⁷. Vzhľadom na predpoklad, že štáty schopné zasahovať v zahraničí sú lepšie organizované ako domáce povstalecké skupiny, dostanú jeden bod navyše. Aby bola bojujúca skupina označená za vojensky životaschopnú, musí získať aspoň dva body (Cunningham 2011).

2.3 Metóda identifikácie prekážok mierového urovnania sýrskej občianskej vojny

Z teórie veto hráčov vyplýva niekoľko predpokladov o tom, ako sa prejavujú prekážky pri viacstranných vyjednávaniach. Autor práce bude analyzovať priebeh vyjednávanií o konflikte v Sýrii, aby overil ich platnosť. Predpokladá sa relatívne veľké množstvo záležitostí, o ktorých sa bude diskutovať pri vyjednávanom stole, keďže každá skupina, ktorá je veto hráčom, prináša súbor rozdielnych preferencií. Rozdielnosť preferencií spôsobí zvýšenie pravdepodobnosti, že medzi rozdielnymi skupinami dôjde k nezhodám pri vyjednávaniach. V prípade, že sú preferencie skupín extrémne rozdielne, bude konflikt dlhší, kvôli malému vyjednávaciemu rozsahu (Cunningham 2011). V prípade vyjednávanií o ukončení sýrskej občianskej vojny bude autor skúmať preferencie zúčastnených strán a záležitosti, o ktorých sa vyjednáva, a tým určí existujúci vyjednávací rozsah.

Vo viacstranných konfliktoch sa predpokladá existencia informačných asymetrií. Strany by mali mať problémy s prispôbením svojich požiadaviek pri vyjednávanom stole na základe svojich výkonov na bojisku (Cunningham 2011). V súvislosti s konfliktom v Sýrii bude autor skúmať vzťah medzi výsledkami bojov a požiadavkami skupín.

Pri konfliktoch s viacerými veto hráčmi sa predpokladá, že strany budú náchylnejšie k opusteniu vyjednávanií alebo, že budú odmietat' účasť na vyjednávaniach úplne, aby sa stali posledným signatárom, a tým si vymohli výhodnejšie podmienky dohody. Mali by to byť práve vojensky najsilnejšie strany, ktoré budú najdlhšie zabraňovať podpisu dohody (Cunningham 2011). Autor bude sledovať či dochádza v prípade sýrskej občianskej vojny k neochote

¹⁷ „Indikátory terénu, dominantnosti skupiny, plieniteľných zdrojov a výkonu vo voľbách v prípade externých štátov, ktoré intervedujú do konfliktu, nefungujú“ (Cunningham 2011: 75).

strán, ktoré majú motívy na oddialenie uzatvorenia dohody, zúčastniť sa vyjednávaniu, prípadne či niektorá strana úplne opustila vyjednávania.

Posledným predpokladom o vyjednávaniach vo viacstranných konfliktoch vyplývajúcim z teórie veto hráčov je, že „negociácie zlyhajú, kvôli premenám spojenectiev medzi stranami“ (Cunningham 2011: 134). V snahe o prekonanie prekážok pri vyjednávaniach o viacstranných konfliktoch budú strany vytvárať vyjednávacie bloky. Tieto bloky však budú náchylné k zrúteniu, pretože strany budú v súvislosti s rôznymi záležitosťami vytvárať rozdielne spojenectvá (Cunningham 2011). Autor bakalárskej práce bude skúmať, či v prípade vyjednávania o konflikte v Sýrii došlo v súvislosti s rôznymi záležitosťami ku vzniku a k premenám spojenectiev (resp. k vzniku a/alebo zrúteniu negociačných blokov).

3. Analýza aktérov v sýrskej občianskej vojne

3.1 Sýrska vláda

Konečným cieľom autoritárskej vlády Sýrie vedenej prezidentom Baššárom al-Asadom je víťazstvo vo vojne, obnovenie kontroly nad územím celej Sýrie a obnovenie predvojnového statusu quo z hľadiska politického postavenia režimu (Sayigh 2013, Itani 2017). Vo svojom prejave z roku 2013 (Carnegie Middle East Center 2013) Baššár al-Asad volá po suverenite, nezávislosti a slobode sýrskeho štátu, ktorého hranice a sekulárny charakter musia zostať zachované. Za neprípustné pokladá akékoľvek vonkajšie zásahy do sýrskych vnútropolitických procesov. Obnova bezpečnosti a stability má byť dosiahnutá prostredníctvom nekompromisného boja s opozíciou, ktorej príslušníkov označuje za teroristov financovaných externými štátmi. V prejave prezentovaná odhodlanosť Asada ku politickým reformám v podobe vytvorenia novej ústavy, vybratia novej vlády a v podobe vytyčenia ďalších krokov na zmierenie rozdelenej spoločnosti však ostala len v rétorickej rovine. Počas vyjednávania v ruskom meste Soči v januári 2018 zástupcovia sýrskej vlády odmietli diskutovať o spísaní novej ústavy a za jedinú možnú alternatívu označili pozmenenie ústavy prijatej v roku 2012. Tento postoj sýrskej vlády nie je len v rozpore s predošlými vyjadreniami sýrskeho prezidenta, ale rozchádza sa aj s požiadavkami OSN a Ruska na vytvorenie úplne novej ústavy Sýrskej arabskej republiky. Vyjednávania nezmeniteľný je aj postoj sýrskeho režimu odmietajúci akékoľvek zmeny v súvislosti so sýrskou armádou a bezpečnostnými službami a predovšetkým odmietajúci výmenu na poste prezidenta (Barnard 2018).

Z vojenského hľadiska sa ciele sýrskej vlády zmenili v súvislosti s úspechmi na bojisku, ktoré vláda dosahovala za podpory Ruska a Iránu od roku 2015. Cieľ zabezpečenia holého prežitia režimu Baššára al-Asada, ktorý sa opiera o alavitmi kontrolované ozbrojené zložky, sa tak postupne rozširoval od podoby snahy o zabezpečenie životne dôležitého pôvodného územia alavitov na pobreží Stredozemného mora až po snahu o kontrolu dôležitého koridoru spájajúceho Damask a Aleppo. Kontrolou tohto koridoru tak Asadov režim zabezpečil „strategickú hĺbku alavitského regiónu“ a navyše ovládol mestá Hamá a Homs s majoritou sunnitskej populácie, čo predstavovalo úspech najmä v symbolickej

rovine. Aj keď najvyšším cieľom sýrskej vlády je z dlhodobej perspektívy ovládnutie celého územia, teritórium ovládané Kurdmi a Islamským štátom je pre Baššára al-Asada menej dôležité v porovnaní s vyššie spomenutými územiami, ktoré predstavujú ekonomickú a inštitucionálnu základňu režimu. (Shapiro 2016).

Bender (2015) informuje o veľkom poklese počtu členov Sýrskej arabskej armády z dôvodu úmrtí v bojoch s povstalcami a z dôvodu dezercii. Pozemné sily sýrskej armády ako najpočetnejšia zložka ozbrojených síl sa mali v porovnaní s prvým rokom vojny zmenšiť do roku 2015 až o polovicu. Sýrske ozbrojené sily v súčasnosti tvorí približne 142 500 vojakov, ktorých podporuje asi 150 000 členov polovojenských ozbrojených jednotiek (International Institute for Strategic Studies 2018). Sýrska vláda tak za podpory svojich vojakov zostáva vojensky najsilnejším veto hráčom na bojisku.

3.2 Pôvodné skupiny

3.2.1 Ahrar aš-Šám

Harakat Ahrar aš-Šám al-Islamíja (Islamské hnutie slobodných mužov Levanty) je povstalecká skupina, ktorej jadro vzniklo na prelome rokov 2011 a 2012 v severozápadnej provincii Sýrie Idlib pod názvom Ahrar aš-Šám (BBC 2013a, Yassir 2016). Už v prvých rokoch svojej existencie sa táto skupina snažila o rozšírenie svojho vplyvu na menšie zoskupenia a zjednotenie islamských skupín prostredníctvom formovania zastrešujúcich organizácií, akými boli Sýrsky islamský front z roku 2012 a Islamský front¹⁸, ktorý prvé menované zoskupenie nahradil v roku 2013 (The Economist 2013, Yassir 2016). Islamský front, v tom čase označovaný za najsilnejšie zoskupenie bojujúce proti sýrskej vláde, sa však už v roku 2014 začal rozpadáť kvôli rozdielnym prístupom jednotlivých skupín voči Islamskému štátu (Hassan 2014). V súvislosti s ideologickým zameraním je táto povstalecká skupina označovaná za militantnú a saláfistickú (BBC 2013a, The Economist 2013, Hassan 2014, Haid 2016, Jonsson 2016, Steinberg 2016, Yassir 2016).

¹⁸ Islamský front tvorili nasledujúce skupiny: Ahrar aš-Šám, Liwa at-Tawhíd, Liwa al-Hak, Džajš al-Islám, Sukúr aš-Šám, Ansar aš-Šám, Kurdský islamský front (Lucas 2014).

3.2.1.1 Agenda

Predstavy skupiny o povojnovom usporiadaní Sýrie prvýkrát otvorene prezentoval Hasan Abúd, vtedajší líder Ahrar aš-Šám, v televíznom interview v roku 2013. Po zvrhnutí Asadovho režimu by mal v rámci teritória Sýrie vzniknúť islamský štát založený na náboženskom práve šaría, ktoré ľudom zaručí slobodu a dôstojnosť. Nemá ísť o štát autoritársky či diktatúru. Tolerancia a ochrana práv náboženských menšín má byť zaistená sunnitskou majoritou v zhode so šariou (Al Jazeera English 2013). Napriek v rozhovore prezentovanej zhovievavosti však skupina „zdieľa sektársku nenávisť džihádistov“ (Steinberg 2016: 2). Podľa Steinberga (2016) sa táto nenávisť prejavuje využívaním slovných ekvivalentov s negatívnou konotáciou pri vyjadreniach týkajúcich sa kresťanov a alavitov a označovaním vojny proti Asadovmu režimu a sýrskym alavitom za „svätú vojnu“.

V roku 2014 skupina Ahrar aš-Šám ako vedúci člen Islamského frontu spolu s ďalšími menšími skupinami podpísali Revolučný pakt, v ktorom deklarujú, že revolúcia a jej ciele sa riadia autentickým náboženstvom zbaveným fundamentalizmu a radikalizmu. Konečným cieľom revolúcie má byť zvrhnutie režimu spoluprácou rozdielnych revolučných síl prostredníctvom vojenských akcií limitovaných na územie Sýrie (Lucas 2014). V roku 2015 20 ozbrojených opozičných skupín¹⁹ vyjadrilo svoje požiadavky v Dokumente piatich princípov sýrskej revolúcie iniciovanom Sýrskou islamskou radou, ku ktorým patrí zvrhnutie Baššára al-Asada a kľúčových členov jeho režimu, odstránenie represívnych zložiek režimu, zachovanie jednoty a národnej identity Sýrie a odmietnutie sektárskeho rozdelenia moci (Syrian Islamic Council 2015). Aj keď skupina Ahrar aš-Šám dokument nepodpísala priamo pri vzniku, prihlásila sa k jeho cieľom v Spoločnom vyjadrení ozbrojených revolučných skupín²⁰ v roku 2017 (Ahrar al-Sham 2017). Genevieve Casagrande analyzuje vyjednávacie pozície vybraných skupín a vychádzajúc z vyššie uvedených dokumentov a ďalších zdrojov odhaľuje niekoľko špecifických prvkov agendy Ahrar aš-Šám. Skupina pripúšťa existenciu politických strán a vznik novej ústavy vybranej sýrskym ľudom. V oboch prípadoch je však zdôraznená podmienka súladu so

¹⁹ Z vybraných skupín dokument podpísali Džajš al-Islám a Al-Džajš as-Súri al-Hurr (Syrian Islamic Council 2015).

²⁰ Jednou z ďalších šiestich menších skupín bola aj skupina Džajš al-Islám (Ahrar al-Sham 2017).

šariou. Jej implementáciu majú zaistiť kandidáti, ktorých výber sa uskutoční voľbou, aj keď neexistuje možnosť voliť v súvislosti so zvrchovanosťou šarie. K ďalším požiadavkám patrí, že líder budúceho sýrskeho islamského štátu musí byť sunnitský moslim. Skupina navyše požaduje vytvorenie islamskej armády, ktorej základom sa majú stať jej vojaci (Casagrande 2015). Z hľadiska konzistentnosti požiadaviek nedošlo k zásadným zmenám. Skupina sa síce od roku 2014 snaží z pragmatických dôvodov vymedziť voči extrémnej saláfisticko-džihádistickej agende al-Káidy a Islamského štátu, aby si zaistila podporu od regionálnych sponzorov, v jadre však zostáva založená na militantných islamistických postojoch (Jonsson 2016).

3.2.1.2 Organizačná súdržnosť

V roku 2014 došlo pri stretnutí vedenia skupiny k útoku, pri ktorom zahynula väčšina kľúčových členov. Napriek tomu sa skupina bola schopná reorganizovať a vybrať nové vedenie, čo viacerí autori považujú za dôkaz jej súdržnosti (Haid 2016, Jonsson 2016, Steinberg 2016, Yassir 2016). Vodca skupiny je volený väčšinou z 22 členov rady Šúrá na jeden rok (Haid 2016). Vznikla tak „štruktúra schopná prežiť závažné straty jednotlivých vodcov a bojovníkov“ (Steinberg 2016: 4). Súčasným vodcom skupiny je Hasan Sufan (alias Šádí al-Mahdí) zvolený v auguste 2017 (Lucas 2018). „Napriek tomu, že sa k skupine pridalo niekoľko menších zoskupení zo všetkých častí krajiny (najmä zo severu a stredu), dokáže vedenie Ahrar aš-Šám kontrolovať všetky zložky organizácie“ (Steinberg 2016: 4).

3.2.1.3 Životaschopnosť

Aj keď odhady počtu vojakov bojujúcich za jednotlivé povstalecké skupiny nie sú veľmi presné, postačujú na približné zaradenie skupín do príslušných bodových pásiem vymedzených v metodologickej časti. V prípade Ahrar aš-Šám je počet vojakov odhadovaný na 10 až 20 tisíc (BBC 2013a, Haid 2016, International Institute for Strategic Studies 2018). Keďže skupina spadá do pásma 1 – 10 % počtu vojakov bojujúcich na strane sýrskej vlády (2 925 až 29 250 vojakov), získava jeden bod. Skupina tiež získava jeden bod za (...) „veľkú podporu sýrskej sunnitskej populácie“ (Steinberg 2016: 7). Skupina získava ďalší bod za externú podporu. Štátmi, ktoré skupinu podporili/podporujú politicky

a finančne, sú Katar, Saudská Arábia a Turecko. V prípade Turecka malo údajne dôjsť aj k dodávkam zbraní a umožneniu vedeniu skupiny stretávať sa na tureckom teritóriu (Steinberg 2016, Yassir 2016).

3.2.2 *Al-Džajš as-Súrí al-Hurr*

Al-Džajš as-Súrí al-Hurr alebo Slobodná sýrska armáda (známa aj pod svojim anglickým názvom Free Syrian Army - FSA) bola založená koncom júla 2011 plukovníkom Rijádom al-Asadom a ďalšími dezertérmi zo Sýrskej arabskej armády, ktorí odišli do exilu v Turecku. Cieľom vedenia FSA v počiatočných rokoch jej existencie bolo vytvoriť centrálnu riadenú povstaleckú organizáciu, čo sa však dodnes nepodarilo. Napriek tomu zostáva významnou značkou revolúcie, hlavným reprezentantom ideologicky umiernennej sýrskej opozície a významným príjemcom zahraničnej finančnej a materiálnej pomoci (O'Bagy 2013, Lister 2016).

3.2.2.1 Agenda

Slobodná sýrska armáda prvýkrát oficiálne zverejnila svoje vízie o fungovaní sýrskeho štátu v dokumente s názvom Vyhlásenie princípov z roku 2012, ktorý bol podpísaný veliteľmi jednotlivých zložiek organizácie a platí dodnes. Ústrednou tézou dokumentu vzťahujúcou sa k budúcemu politickému usporiadaniu Sýrskej arabskej republiky je viera FSA v slobodu a demokraciu. Na slobode a demokracii založený štát zaručí všetkým svojim občanom rovné práva a slobody, spravodlivosť a mier bez ohľadu na ich etnicitu, vieru, príslušnosť k cirkvi či sociálnej triede. Vznikne tak pluralistická, multietnická a nábožensky rôznorodá spoločnosť, ktorá si bude ctiť a dodržiavať slobodu vyjadrovania, myslenia a presvedčenia. Politická sloboda bude v spoločnosti zaručená aj slobodou zhromažďovania a združovania. Signatári sa zároveň zaväzujú, že Sýria musí byť právnym štátom, v ktorom bude rovnoprávnosť všetkých občanov rešpektovaná vládnymi orgánmi a v ktorom budú občania chránení pred prenasledovaním zo strany vlády, pred strachom a pred krutými alebo nezvyčajnými trestami. Sýria bude otvorená regionálnej politickej aj armádnej spolupráci v záujme zaistenia bezpečnosti a mieru. Samotná Slobodná sýrska armáda bude podliehať autorite demokraticky zvolenej civilnej vlády. Zámerom FSA je nájsť mierové riešenie sýrskej krízy, avšak na zvrhnutie Asadovho

diktátorského režimu je ochotná využívať silu, aby zaistila lepšiu budúcnosť sýrskemu ľudu. Signatári sa ďalej zaväzujú striktne dodržiavať medzinárodné humanitárne právo (Carnegie Middle East Center 2012).

Pretrvávajúca organizačná fragmentácia však znemožnila výraznejšie zakorenenie týchto cieľov aj v rámci samotnej organizácie. Momentálna vojenská situácia vo vzťahu ku ostatným povstaleckým skupinám a k vládnuceму režimu navyše vytláča umiernenú pozíciu do sféry vysoko hypotetickej a len deklaratórnej. „Veľká časť skupín pôsobiacich pod etiketou FSA zastáva islamistické programy, niektoré umiernenejšie, iné radikálnejšie. Niektoré skupiny pokračujú v presadzovaní sekulárnych cieľov“ (Knipp 2018).

3.2.2.2 Organizačná súdržnosť

Cieľom FSA bolo zjednotiť veľké množstvo novovznikajúcich ozbrojených opozičných skupín (Lister 2016). „Začiatkom decembra 2011 FSA nadviazala oficiálne vzťahy s exilovou politickou opozíciou, Sýrskou národnou radou²¹, čím formálne potvrdila svoj status hlavného zástupcu ozbrojenej opozície v Sýrii“ (Lister 2016: 6). To otvorilo cestu pre získavanie finančnej a materiálnej pomoci z externých štátov, o ktorú začali jednotlivé skupiny FSA navzájom súťažiť. Zvyšujúca sa intenzita bojov a neschopnosť zabezpečenia centralizovaného sprostredkovávania externých zdrojov pre jednotlivé skupiny prehĺbila nejednotnosť FSA. Koordinácia riadiacich aktivít a prerozdeľovanie zdrojov medzi exilovým centrálnym vedením a ozbrojenými skupinami v Sýrii mali byť zabezpečené prostredníctvom provinčných armádnych rád (Lister 2016). „Provinčné armádne rady začali jednať nezávisle od seba a od centrálného vedenia FSA v Turecku, ktoré sa stalo v podstate neschopným ovplyvňovať udalosti na bojisku“ (Lister 2016: 7).

Jedným z pokusov o následné zjednotenie FSA bolo vytvorenie Generálneho štábu armádnych a revolučných síl v meste Antalya v Turecku v decembri 2012, známeho aj pod názvom Najvyššia armádna rada alebo Rada tridsiatich. „Úlohou rady bolo položiť základy organizačných pravidiel FSA, vymedziť jej politické ciele a vymenovať veliteľov výkonného Generálneho

²¹ „Sýrska národná rada je koalíciou opozičných skupín, ktorá vznikla v októbri 2011 s cieľom vytvoriť dôveryhodnú alternatívu voči sýrskej vláde a jednotný kontaktný bod pre medzinárodnú komunitu“ (BBC 2013b).

štábu, ktorý by sa zaoberal každodennou prácou spojenou s vyzbrojovaním a financovaním sympatizujúcich povstaleckých jednotiek“ (Lund 2014a). Do čela Generálneho štábu bol vymenovaný generál Salim Idris. Generálny štáb armádnych a revolučných síl bol formálne pripojený ku Národnej koalícii sýrskych revolučných a opozičných síl²² v snahe zjednotiť civilnú a armádnú zložku opozície. V novembri 2013 Národná koalícia zvolila dočasnú vládu pôsobiacu v tureckom exile, ktorej ministerstvo obrany malo postupne prevziať kontrolu nad FSA. Ministrom obrany sa stal Asad Mustafa, ktorý sa dostal do sporu o kontrolu nad FSA s generálom Idrisom, pričom sa vnútri vedenia už aj tak dost' dezintegrovanaj FSA vytvorili dva vzájomne si konkurujúce bloky. Oba bloky o sebe vyhlasovali, že sú jediným legitímnym vedením FSA. Idris bol nakoniec za netransparentných okolností z funkcie odstránený a do čela Generálneho štábu bol dosadený Abdel-Ilah Bašir al-Nuajmi podporovaný Mustafom (Lund 2014a, Lund 2014b, Lund 2014c).

Zatiaľ najširším z radu neúspešných pokusov o zjednotenie celej opozície, ktorý sa bytostne dotýkal aj FSA, bola islamistická iniciatíva Watasimo²³ z roku 2014, na základe ktorej vznikla Revolučná veliaca rada ako široké zoskupenie ozbrojených opozičných skupín zahrňujúce aj škálu s FSA spojených milícií. Revolučná veliaca rada sa snažila pôsobiť ako politický zástupca sýrskych ozbrojených skupín a predstavovala konkurenciu pre Národnú koalíciu, dočasnú vládu a s nimi spojené inštitúcie FSA. Pokus o privlastnenie si značky FSA Revolučnou veliacou radou demonštruje jednostranné vymenovanie vlastných zástupcov do Najvyššej armádnej rady po tom, čo bola údajne rozpustená Národnou koalíciou v júni 2015 (Lund 2014d, Lund 2015a). V súčasnosti je FSA tvorená približne 80 ozbrojenými opozičnými skupinami (Lister 2016, Knipp 2018). Vzhľadom na neúspechy pri snahe o zjednotenie organizačnej štruktúry a velenia FSA, ktorých konzekvencie sú zjavné dodnes, nie je možné Slobodnú sýrsku armádu považovať za organizačne súdržnú skupinu.

²² Národná koalícia sýrskych revolučných a opozičných síl bola založená v Dohy v Katare s cieľom nahradiť neefektívnu Sýrsku národnú radu, ktorá nebola schopná zjednotiť politickú opozíciu a ozbrojené skupiny a spravovať rebelmi kontrolované územia. Napriek získaniu medzinárodného uznania sa ani Národnej koalícii sýrskych revolučných a opozičných síl nepodarilo splniť cieľ (BBC 2013b).

²³ Názov vychádza z veršu Koránu a znamená „vydržať“. K iniciatíve sa pridali aj skupiny Ahrar aš-Šám a Džajš al-Islám (Lund 2014d).

3.2.2.3 Životaschopnosť

Ročenka Military Balance odhaduje počet bojovníkov Slobodnej sýrskej armády na 35 000 (International Institute for Strategic Studies 2018). Keďže počet vojakov skupiny predstavuje viac ako 10 % počtu vojakov vlády (a zároveň menej ako 50 %) získava skupina dva body. Hoci Lister (2016) hovorí o širokej občianskej základni podporujúcej Slobodnú sýrsku armádu, nie je možné vzhľadom na vyššie preukázanú nejednotnosť skupiny a jej deklarovaný sekulárny charakter, udeliť FSA bod v súvislosti s potenciálnou podporou sunnitskej majority. Spojené štáty americké v spolupráci so Saudskou Arábiou, Tureckom a Jordánskom finančne a materiálne podporovali FSA. Dodávky zbraní koordinované operačnými strediskami v Jordánsku a Turecku trvali od roku 2013 do polovice roka 2017, kedy sa administratíva prezidenta USA Donalda Trumpa rozhodla zastaviť tajný program vyzbrojovania umiernených povstaleckých skupín v Sýrii (Sanger et al. 2017). Umiernení rebeli zo Slobodnej sýrskej armády zároveň získali diplomatickú a logistickú podporu zo strany Spojeného kráľovstva, Francúzska a Kataru (Shaheen et al. 2015). Lister (2016) a O'Bagy (2013) tvrdia, že akcieschopnosť FSA do veľkej miery závisí od zahraničnej podpory, ktorú získava. Naplnením podmienky značnej externej podpory tak skupina získava ďalší bod.

3.2.3 *Džabhat al-Džanúb*

Džabhat al-Džanúb (Južný front) vznikol vo februári 2014 spojením 49 povstaleckých frakcií pôsobiacich v gubernorátoch Kunajtra, Dará, Suvajda a Damask na juhu Sýrie. Niektoré zo skupín Južného frontu boli pred jeho založením pôvodnými členmi Slobodnej sýrskej armády. Južný front je tak čiastočne personálne prepojený so Slobodnou sýrskou armádou, pod značkou ktorej formálne pôsobí (Ghattas 2014, Lund 2014e). Napriek tendenciám vnímať Južný front ako integrálnu súčasť Slobodnej sýrskej armády je toto zoskupenie v rámci projektu Mapping Militant Organizations a aj v rámci ročenky Military Balance 2018 vymedzené ako samostatná jednotka, na základe čoho sa autor práce rozhodol analyzovať Južný front oddelene od Slobodnej sýrskej armády (Stanford University 2018; International Institute for Strategic Studies 2018).

3.2.3.1 Agenda

Prepojenosť so Slobodnou sýrskou armádou sa prejavuje najmä v rovine agendy Južného frontu, ktorý je rovnako vnímaný ako zoskupenie umiernených povstalcov (Khatib 2015). Preferencie Slobodnej sýrskej armády a Južného frontu v súvislosti s povojnovým usporiadaním Sýrie sú tak prakticky identické. Kľúčovými hodnotami sú nezávislosť, sloboda a stabilita, pričom ústrednou požiadavkou zostáva zvrhnutie súčasného sýrskeho režimu. Vláda budúceho sýrskeho štátu má byť vybraná sýrskym ľudom, má reflektovať jeho vôľu a rešpektovať menšiny. V rámci Južného frontu však existujú konkrétnejšie predstavy v súvislosti s ústavodarným procesom, ktorý má byť započatý okamžitým pozastavením platnosti aktuálnej ústavy a jej nahradením ústavou z roku 1950 až do momentu, kedy bude v referende schválená nová ústava. Samotný Južný front sa má po potenciálnom zvrhnutí transformovať z vojenskej organizácie na civilnú obrannú silu zabezpečujúcu podmienky vhodné na priebeh politickej tranzície (Casagrande 2015).

3.2.3.2 Organizačná súdržnosť

Lund (2014e) tvrdí, že vytvorenie Južného frontu priamo súvisí s nárastom objemu finančnej a materiálnej pomoci zo strany USA smerom k umierneným skupinám na juhu Sýrie v danom časovom období. Aby si frakcie vytvárajúce Južný front zabezpečili podiel na distribuovaných zdrojoch, podpísali spoločné vyhlásenie formulované v nacionalistickom a demokratickom duchu, ktoré na miestne pomery ojedinele neobsahovalo odkazy na náboženstvo. Lund (2014e) považuje Južný front skôr za „alianciu na papieri“ než fungujúce zoskupenie. Samotní velitelia zakladajúcich frakcií sa vo vyhlásení vyjadrujú o zbytočnosti vzniku spoločného veliteľstva Južného frontu. Jediný zaznamenaný pokus o vytvorenie jednotného velenia bol v máji 2016 iniciovaný Spojenými štátmi a podporený Jordánskom, Katarom, Saudskou Arábiou a Spojenými arabskými emirátmi (členmi armádneho operačného strediska v Ammáne). Bolo vytvorené sedemčlenné velenie na čele s Hasanom Ibrahimom, ktoré však už koncom roka 2016 prestalo fungovať aj z dôvodu zmeny postoja štyroch vyššie spomenutých arabských krajín. Tieto krajiny síce spočiatku vyjadrili plánu svoju podporu, ale svojou nečinnosťou pri jeho implementácii ho zmarili (Oweis 2016). Skupina tak dodnes nedisponuje spoločným velením a jednotnou organizačnou štruktúrou.

Úspech spoločných bojových operácií je závislý od ad hoc konzultácií medzi veliteľmi jednotlivých frakcií Južného frontu.

3.2.3.3 Životaschopnosť

Počet ozbrojencov z radov Južného frontu, odhadovaný na viac ako 25 000, zaručuje skupine jeden bod za počet vojakov v porovnaní so sýrskou vládou (International Institute for Strategic Studies 2018). Jadro predstavuje približne osemtisíc bojovníkov zo siedmich najväčších frakcií tvoriacich Južný front (Oweis 2016). Dá sa preto predpokladať, že ani jedna zo 49 frakcií samostatne nedisponuje počtom bojovníkov, ktorý by predstavoval viac ako 1 % vojakov vlády. Z rovnakých dôvodov ako v prípade Slobodnej sýrskej armády, ku ktorým patrí frakcionalizácia a proklamovaný sekularizmus, nie je možné udeliť Južnému frontu bod za podporu zo strany sunnitskej majority. Bod však skupina získava v súvislosti s podporou od externých štátov. Južný front je opäť, podobne ako FSA, finančne a materiálne podporovaný Spojenými štátmi americkými, Spojeným kráľovstvom, Francúzskom, Jordánskom, Katarom, Saudskou Arábiou, Spojenými arabskými emirátmi a Tureckom prostredníctvom armádneho operačného strediska v Ammáne (Oweis 2016). Pomoc zo strany USA však bola v roku 2017 ukončená (Williams 2017).

3.2.4 Džajš al-Islám

Džajš al-Islám alebo Armáda islamu je ozbrojená opozičná skupina založená Zahránom Alúšom v septembri 2013. Zahrán Alúš ako líder najväčšej frakcie zakladajúcej Armádu islamu Liwa al-Islám zjednotil približne 50 až 60 ďalších menších zoskupení. Armáda islamu je najsilnejšou skupinou pôsobiacou v Dúme a Východnej Ghúte, ktoré sa nachádzajú na predmestí Damasku. Jedným z definujúcich momentov z hľadiska ďalšieho vývoja skupiny je jej účasť na formovaní Islamského frontu spolu so skupinou Ahrar aš-Šám v novembri 2013. Islamský front bol vytvorený ako zastrešujúca organizácia s cieľom nahradiť Asadov režim islamskou vládou (BBC 2013a, Hassan 2013, Macdonald 2015, Barrington 2016, Lund 2016a).

Líder skupiny Džajš al-Islám bol zároveň vojenským veliteľom dnes už praktický nefunkčného Islamského frontu. Bratranec Zahrána Alúša Mohamed Alúš, ktorý bol tiež členom Džajš al-Islám a Islamského frontu, zastával do

polovice roka 2016 funkciu hlavného vyjednávača Vysokého negociačného výboru, v ktorej zastupoval sýrsku opozíciu pri vyjednávaniach s režimom (Landis 2013, BBC 2016a).

3.2.4.1 Agenda

Osoba lídra Zahrána Alúša zabitého pri ruskom nálete v decembri 2015 má z hľadiska definovania identity skupiny Džajš al-Islám ústredné postavenie (Lund 2016a). Agenda skupiny sa dodnes odvíja od názorov a ideologického zamerania svojho zosnulého zakladateľa. Jadrom týchto názorov je islam v značne konzervatívnej až extrémnej verzii. Alúš si predstavoval povojnovú Sýriu ako teokratický štát založený na šarii. Nestránil sa ani využívania archaického sektárskeho jazyka a volal po vyčistení Damasku od alavitov a šiítov, pričom neútočil len na ich náboženskú príslušnosť, ale odsudzoval aj ich nearabskú etnicitu. Glorifikoval moslimskú históriu a volal po obnove umajjovského chalífátu (Landis 2013, Shaheen 2015, Wood 2016). Landis (2013) tvrdí, že „rozdiel medzi jeho ideológiou a ideológiou al-Káidy nie je markantný – ide skôr o jeden z odtieňov šedej.“ V roku 2015 však začalo dochádzať ku zmierňovaniu rétoriky pri komunikácii s verejnosťou. Šéf medzinárodnej mediálnej kancelárie skupiny Džajš al-Islám Abdurrahman Saleh najprv dementoval Alúšove výroky na účet sýrskych náboženských menšín a zdôraznil, že skupina presadzuje víziu pluralistickej Sýrie. Potvrdil však konečný cieľ vytvorenia islamského štátu na území Sýrie, ktorý má byť odlišný než ten, ktorý chce vytvoriť skupina Islamský štát (MacDonald 2015). V poslednom rozhovore, ktorý Zahrán Alúš poskytol pred svojou smrťou, hovorí o nutnosti vytvorenia kvalifikovaného technokratického orgánu, ktorý by mal spravovať povojnovú Sýriu (Oueiss 2015). Lund (2015b) ale hodnotí tento názorový obrat ako čisto oportunistický krok s cieľom zlepšiť imidž skupiny v očiach západu.

Je nutné dodať, že aj keď sa Islamský front nestal jednotnou skupinou a zostal len zastrešujúcou organizáciou vymedzujúcou sa voči umiernennej opozícii a opodstatnenou pri komunikácii so zahraničím, jeho funkcia názorovej platformy potvrdila blízkosť agendy skupín Ahrar aš-Šám a Džajš al-Islám. Vo vyhlásení lídrov Islamského frontu vydaného krátko po jeho založení prevládajú ortodoxné saláfistické názory odmietajúce koncept občianskeho štátu, demokracie a sekularizmu. Cieľom Islamského frontu (a tým aj oboch vyššie uvedených skupín)

je totálny pád súčasného sýrskeho režimu spočívajúci na odstránení jeho právnej, výkonnej a súdnej autority a rozpustení jeho armády a bezpečnostných inštitúcií. Má byť založený nezávislý štát, v ktorom bude jediným suverénnym právom šaría – o zavedení šarie nebude môcť ľud Sýrie hlasovať. Povojnová Sýria však nebude štátom autokratickým, pretože budú vládnuť zákony a sudy budú mať dohľad nad činnosťou štátnych úradníkov, ktorým budú brániť v hromadení moci. Režim síce nebude demokratický, ale nebude ani tyraniou, diktatúrou alebo totalitou, pretože bude založený na konzultácii a participácii národa (Lund 2014g, Lund 2014h, Lund 2014i). Cafarella a Casagrande (2016) klasifikujú ideológiu v prípade oboch skupín ako saláfistický džihádizmus.

3.2.4.2 Organizačná súdržnosť

O organizačnej štruktúre a súdržnosti skupiny Džajš al-Islám neexistuje veľké množstvo relevantných informácií. Určitú výpovednú hodnotu však môže mať aj absencia informácií o štiepení tejto skupiny. Je teda možné sa domnievať, že k štiepeniu skupiny nedošlo. Nedošlo ani k výraznej zmene agendy. Vyššie uvedené zmiernenie názorov je považované skôr za oportunistickú zmenu rétoriky, než faktickú zmenu preferencií. K jedinej známej výmene na poste lídra Džajš al-Islám došlo po smrti Zahrána Alúša v decembri 2015. Na poste vrchného veliteľa vystriedal Alúša Issám Búwajdáni, ktorý post zastáva dodnes. Organizačnú súdržnosť dokladá povaha transferu moci medzi nečakane usmrteným Alúšom a novým lídrom Búwajdánim. Lund (2016) sa domnieva, že mechanizmus výmeny lídra musel existovať ešte pred náhlou smrťou Alúša, ktorý bol kľúčovou osobou z hľadiska identity aj organizačnej štruktúry skupiny, keďže v súvislosti so zmenou vedenia nedošlo ku štiepeniu ani iným problémom. Organizačná štruktúra položená Alúšom mala navyše z Džajš al-Islám spraviť skupinu silnejšiu a profesionálnejšiu než ostatné povstalecké skupiny v Sýrii (Lund 2016a).

3.2.4.3 Životaschopnosť

Džajš al-Islám v súčasnosti disponuje približne 10 000 bojovníkmi, za čo získava jeden bod (International Institute for Strategic Studies 2018). Spätosť skupiny so sunnitskou denomináciou napĺňa podmienku na udelenie jedného bodu za reprezentovanie skupiny, ktorá má v regióne majoritné postavenie. S vysokou

pravdepodobnosťou, avšak bez priamych dôkazov, je skupina financovaná Saudskou Arábiou (Hassan 2013, Lund 2014f, Cafarella, Casagrande 2016). Nešpecifikované skupiny prostredníctvom Islamského frontu, ktorého je Džajš al-Islám súčasťou, údajne podporili okrem Saudskej Arábie aj Katar a turecká vláda. Keďže nepanuje zhoda o forme a objeme získanej pomoci, nie je možné skupine udeliť bod za značnú externú podporu.

3.2.5 *Haját Tahrír aš-Šám*

„Haját Tahrír aš-Šám je polo-utajovaná organizácia a proces, ktorý viedol k jej vytvoreniu, je produktom vnútro-povstaleckých diskusií a dynamík, ktoré nie sú pre človeka zvonku úplne transparentné a pochopiteľné“ (Heller 2017: 140). V priebehu sýrskej občianskej vojny bolo jadro tejto skupiny známe pod rôznymi názvami. Od svojho vzniku v roku 2011 niesla skupina meno Džabhat an-Nusrá (Podporný front). V súvislosti s organizačnými zmenami v roku 2016 bol názov skupiny zmenený na Džabhat Fatah aš-Šám (Front na dobytie Levanty) (BBC 2016b). K poslednej zmene názvu došlo v januári 2017, kedy skupina Džabhat Fatah aš-Šám rozšírila svoje rady o niekoľko menších povstaleckých frakcií a premenovala sa na Haját Tahrír aš-Šám (Skupina za oslobodenie Levanty) (Lister 2018). Skupina je od roku 2017 hegemónom v povstalcami ovládanej časti severozápadnej Sýrie (Heller 2017).

3.2.5.1 Agenda

Napriek častým zmenám názvov, ktoré súvisia s organizačnými zmenami, nedošlo k zásadnej zmene ideologického zamerania a cieľov skupiny. Dlhodobým cieľom skupiny Haját Tahrír aš-Šám je „spojiť všetky sýrske ozbrojené opozičné skupiny v rámci svojej širokej nadnárodnej islamskej zastrešujúcej organizácie“ (Lister 2017). Konečný cieľ zvrhnutia režimu Baššára al-Asada sa dosiahne prostredníctvom dominancie skupiny nad celou ozbrojenou opozíciou (Gold 2017). Aj keď skupina Haját Tahrír aš-Šám formálne zrušila svoje prepojenie na globálnu teroristickú organizáciu al-Káida, Lister (2017) tvrdí, že „si zachováva svoje nadnárodné džihádistické plány pre Sýriu – konkrétne vyhlásenie islamského emirátu, ktorý by predstavoval súčasť potenciálneho globálneho chalífátu al-Káidy.“ Nadnárodný rozmer islamistickej agendy skupiny Haját

Tahrír aš-Šám kontrastuje s charakterom agendy (...) „národne zameranej saláfistickej skupiny Ahrar aš-Šám“ (Lister 2017).

3.2.5.2 Organizačná súdržnosť

Aby bolo možné porozumieť súčasnej organizačnej štruktúre skupiny Haját Tahrír aš-Šám, je nutné reflektovať jej historický vývoj a väzby mimo teritória Sýrie. Skupina bola založená v roku 2012 Abú Mohamedom al-Džuláním, ktorého na územie Sýrie poslal Abú Bakr al-Bagdádí, v tom čase vodca al-Káidy v Iraku a neskorší chalífa Islamského štátu v Iraku a Sýrii. Skupina Haját Tahrír aš-Šám formálne prerušila väzby na Islamský štát v roku 2013. K prerušeniu väzieb na al-Káidu oficiálne došlo premenovaním skupiny Džabhat an-Nusrá na Džabhat Fatah aš-Šám v roku 2016 (Gold 2017). „Väčšina analytikov naďalej vníma skupinu Džabhat Fatah aš-Šám ako skrytú pobočku al-Káidy aj napriek tomu, že kľúčoví al-Káide lojálni ideológovia nie sú spokojní s tým, čo vnímajú ako "rozdrobenie" džihádu v Sýrii“ (Gold 2017: 3–4). V roku 2016 sa vedenie skupiny Džabhat Fatah aš-Šám niekoľkokrát pokúšalo vyjednať zlučenie so skupinou Ahrar aš-Šám. Snahy zlyhali z dôvodu nespokojnosti vedenia skupiny Ahrar aš-Šám s „nedostatkom ideologickej zmeny na strane Džabhat Fatah aš-Šám; kvôli tomu, že sa skupina vyhrážala, že zabije tých (členov Ahrar aš-Šám), ktorí vyjadria nesúhlas so spojením a kvôli strachu (Ahrar aš-Šám) z možnej straty externej podpory, primárne zo strany Turecka“ (Lister 2018: 6). Po tom, čo sa vedenie Ahrar aš-Šám odmietlo spojiť s Džabhat Fatah aš-Šám, začalo dochádzať k násilným stretom medzi oboma skupinami, ktoré vyvrcholili v januári 2017, kedy niekoľko frakcií zmenilo svoju skupinu, pričom niekoľko stoviek členov Ahrar aš-Šám prestúpilo do Džabhat Fatah aš-Šám a opačne. Džabhat Fatah aš-Šám navyše získala približne tritisíc až päťtisíc bojovníkov spojením so štyrmi malými nezávislými opozičnými ozbrojenými skupinami²⁴. Toto rozšírenie vyústilo do premenovania Džabhat Fatah aš-Šám na Haját Tahrír aš-Šám (resp. do vytvorenia „novej“ skupiny), čím došlo ku ukončeniu lojality k externým skupinám (Lister 2018).

Skupina Haját Tahrír aš-Šám je v súčasnosti vedená bývalým členom skupiny Ahrar aš-Šám Abú Džabírom Hašim aš-Šajchom. Vojenským veliteľom

²⁴ Medzi tieto skupiny patrí Harakat Núr ad-Dín az-Zankí, Liwa al-Hak, Džajš as-Sunna a Ansar ad-Dín (Lister 2018).

je zakladateľ Džabhat an-Nusrá al-Džulání, ktorý, rovnako ako aš-Šajch, zastáva svoju funkciu od samotného založenia skupiny (Gold 2017). Podobne ako Džabhat Fatah aš-Šám nie je ani nástupnícka skupina Haját Tahrír aš-Šám „jednotnou organizáciou, ale ad hoc koalíciou militantných skupín, ktoré spolupracujú proti spoločnému nepriateľovi – režimu Baššára al-Asada“ (Gold 2017: 4).

3.2.5.3 Životaschopnosť

Počet bojovníkov v skupiny je v súčasnosti odhadovaný na približne 20 000 (International Institute for Strategic Studies 2018). Keďže skupina disponuje počtom bojovníkov v rozmedzí 1 % až 10 % v porovnaní s počtom vojakov vlády, získava jeden bod. Skupina si získala sympatie a podporu sýrskej populácie kvôli svojmu prístupu k budovaniu islamskej spoločnosti „zdola nahor“ a kvôli svojim úspechom na bojisku (Marzi 2017). Marzi (2017: 16) ďalej píše v súvislosti so skupinou o (...) „podpore viacerých segmentov sýrskej populácie“, na základe čoho skupina získava ďalší bod za životaschopnosť v kontexte podpory zo strany majoritnej sunnitskej populácie. Haját Tahrír aš-Šám údajne získava ročne približne milión dolárov prostredníctvom finančných sietí al-Káidy v Turecku a štátoch Perzského zálivu a od súkromných sponzorov (Gold 2017). Keďže sa médiá ani odborné publikácie nevyjadrujú o financovaní skupiny zo strany externých štátov, skupina nezískava žiaden ďalší bod.

3.3 Externé intervenujúce štáty

3.3.1 Irán

Irán podporuje vládu al-Asada od roku 2012 vo forme tréningu ozbrojených zložiek, dodávok zbraní a vojenského materiálu a zdieľania informácií tajných služieb (Pearson 2017). Od roku 2015 Irán priamo vojensky intervenoval na strane sýrskej vlády nasadením pozemného vojska (Allansson et al. 2017). Medzi odborníkmi prevláda názor, že týmito krokmi Irán sledoval vlastné strategické ciele zamerané na udržanie, respektíve rozšírenie svojho geopolitického vplyvu v regióne Blízkeho východu a nezasahoval výhradne s cieľom podporiť sýrsku vládu. Sýria je vnímaná ako „základný pilier iránskeho vplyvu v Levante a v širšom arabskom svete“ (Nader 2015). Jedným

z prostriedkov šírenia vplyvu a jedným z cieľov, kvôli ktorému Irán v Sýrii zasahuje, je snaha zabezpečiť neprerušovaný prístup zbraní a peňazí cez sýrske teritórium smerom k svojmu spojencovi – libanonskej politickej strane a militantnej organizácii Hizballáh, ktorá vytvára tlak na spoločného nepriateľa – štát Izrael (Fulton et al. 2013, Barfi 2016, Nader 2015, Mohseni, Ahmadian 2018). Hizballáh spolu so Sýriou a Iránom tvorí takzvanú „osu odporu“ (Mohseni, Ahmadian 2018). Irán prostredníctvom tohto neformálneho zoskupenia vyvažuje vplyv Spojených štátov amerických a ich spojencov v regióne Blízkeho východu (Bucala 2017).

Nader (2015) tvrdí, že „Teherán nemusí byť úplne oddaný Baššárovi Asadovi ako jedinému lídrovi Sýrie, aj keď chce v Damasku pro-iránsky režim.“ Za dôkaz rozdielnosti cieľov sýrskej a iránskej vlády je možné pokladať aj stratégiu „zaist'ovacích operácií“ zabezpečujúcich kontrolu nad časťami teritória Sýrie, ktorú Fulton et al. (2013) pokladá za prostriedok Iránu na zaistenie svojich životných záujmov v prípade pádu sýrskeho režimu. Pri svojej analýze iránskej stratégie v sýrskom konflikte dospel k záveru, že rastúca závislosť Asadovho režimu od iránskej pomoci núti sýrsku vládu až k uprednostňovaniu iránskych záujmov pred svojimi vlastnými. V súvislosti s kontrolou teritória Sýrie zo strany Iránu Bucala (2017: 12) hovorí o schopnosti Iránu „zabezpečiť terén strategicky hodnotný z hľadiska snáh Iránu o šírenie moci, ktoré sú nezávislé od sýrskej centrálnej vlády alebo zahraničných aktérov.“ Barfi (2016) potvrdzuje nadradenosť vlastných iránskych geopolitických cieľov ako príčiny iránskeho zapojenia do sýrskej občianskej vojny tým, že vyvracia argumenty o často skloňovanej náboženskej spätosti sýrskeho alavitského režimu s iránskym šiitizmom, ktorá je mylne pokladaná za príčinu podpory Asada zo strany Iránu. Skôr než spoločné ideové a historické základy jednotlivých denominácií spája podľa neho Irán so Sýriou len vzájomný strach zo sunnitov a Saudskej Arábie a ideológia namierená proti západu. Irán zasiahol v Sýrii aj s cieľom ochrániť šiitske sväté miesta v blízkosti Damasku (Nader 2015).

Vychádzajúc z predpokladu kvalitatívnej nadradenosti organizačnej súdržnosti externých intervenujúcich štátov Irán získava jeden z minimálne dvoch bodov potrebných na naplnenie kritéria životaschopnosti²⁵. Druhý bod, na základe

²⁵ V prípade externých intervenujúcich štátov sa organizačná súdržnosť nehodnotí ako samostatná podmienka, ktorú musí splniť ozbrojená povstalecká skupina, aby bola veto hráčom, ale

ktorého Irán spĺňa podmienku životaschopnosti, získava za nasadenie 5 000 vojakov na území Sýrie (International Institute for Strategic Studies 2018).

3.3.2 Ruská federácia

Rusko vyslalo svojich vojakov do Sýrie v roku 2015 (Allansson et al. 2017). Ruské preferencie v súvislosti s potenciálnym výsledkom konfliktu sú späť so záujmami Ruskej federácie v Sýrii a v regióne Blízkeho východu, ktoré Rusko viedli k priamej intervencii na strane sýrskej vlády. „Ruskí lídri podporujú mierovú dohodu na základe širokého konsenzu medzi umiernenými skupinami, ktorá by umožnila Asadovi zostať pri moci“ (Pearson 2017). Zotrvanie Asada v úrade však nepovažujú za absolútne nevyhnutné (Saradzhyan 2015). Pearson (2017) zároveň tvrdí, že „Rusko tiež naznačilo že by mohlo podporiť obmedzenú autonómiu pre opozičné sily v určitých regiónoch v rámci Sýrie.“ Rozdiely v agende Ruska a sýrskej vlády sa preukázali aj pri prezentovaní predstáv o povahe mocenskej tranzície v Sýrii. Rusko presadzuje účasť OSN na procese tvorby novej sýrskej ústavy. Sýrska vláda naopak takúto účasť striktno odmieta (Dagher 2018).

Rusko vstúpilo do vojny v Sýrii s cieľom „znovu sa stať globálnym hráčom, veľmocou, ktorej obavám a záujmom je nutné vyhovieť alebo ich aspoň brať do úvahy“ (Bagdonas 2012: 67). Ruská agenda v sýrskom konflikte tak od začiatku presahovala výhradnú podporu Asadovmu režimu a bola zameraná na zachovanie, prípadne rozšírenie, vplyvu Ruska na Blízkom východe. Snahou o udržanie režimu Baššára al-Asada sa Rusko pokúša postaviť sa proti západnej (americkej) „politike zmeny režimu“, ktorá v prípade Líbye vyústila v pád Muammara Kaddáfího, pričom ruský postoj nebol braný v úvahu (Bagdonas 2012). K ďalším dôležitým ruským cieľom patrí aj „zabránenie úplného zlyhania sýrskeho štátu, ktorý by sa z dlhodobého hľadiska stal útočiskom militantných islamistov, ktorí odprisahali, že zaútočia na Rusko a vyjadrili praktický záujem získať zbrane hromadného ničenia“ (Saradzhyan 2015). Napriek nadržanosti ruských geopolitických a strategických záujmov sa snaží Rusko v Sýrii aj

predstavuje jeden automaticky udeľovaný bod v rámci podmienky životaschopnosti. Automatické udelenie toho bodu je založené na logickom predpoklade kvalitatívne nadradenej organizačnej súdržnosti štátnych aktérov. Aby mohol byť externý intervenujúci štát označený za veto hráča, musí teda naplniť len podmienku autonómnych preferencií a získať aspoň jeden bod za počet nasadených vojakov v porovnaní s počtom vojakov vlády (Cunningham 2011).

o ochranu svojich vojenských záujmov, ktorých ťažiskom je námorná základňa v sýrskom prístave Tartus zabezpečujúca prístup Ruska do Stredozemného mora a ekonomických záujmov najmä v podobe obchodu so zbraňami (Bagdonas 2012, Saradzhyan 2015). Bershidsky (2018) tvrdí, že ochrana sýrskeho režimu je pre Rusov v porovnaní s cieľom testovania zbraní a armády v reálnych bojoch až na druhom mieste.

Do bojov v Sýrii je v súčasnosti nasadených približne 6 000 ruských vojakov (International Institute for Strategic Studies 2018). Rusko tak získava jeden bod za počet vojakov v porovnaní s počtom vojakov vlády. Automatickým ziskom ďalšieho bodu v súvislosti s predpokladom organizačnej nadržanosti externého intervenujúceho štátu Rusko spĺňa kritérium životaschopnosti.

4. Analýza vyjednávaní o občianskej vojne v Sýrii

4.1 Mierový proces

Eskalácia násilia v Sýrii viedla už v prvom roku občianskej vojny k snahám medzinárodnej komunity o sprostredkovanie mierového urovnania konfliktu. Prvým pokusom o dosiahnutie mieru bola iniciatíva Ligy arabských štátov v druhej polovici roku 2011, ktorá sa snažila o zastavenie bojov a o začatie politického dialógu medzi sýrskou vládou a fragmentovanou opozíciou. Režim spočiatku nebol ochotný zastaviť boje, keďže sa pokúšal o vojenské potlačenie povstania. Až s rastúcim tlakom medzinárodnej komunity a kvôli obrovským stratám na životoch na oboch stranách sýrska vláda koncom októbra 2011 formálne akceptovala výzvu na zastavenie paľby. Napriek tomuto kroku však medzi stranami konfliktu panovala vzájomná nedôvera. Opozícia nepovažovala ochotu sýrskej vlády viesť politický dialóg za úprimnú. Na strane vlády panovala nedôvera voči sprostredkovateľom z Ligy arabských štátov, pretože jej členovia – Katar a Saudská Arábia – preferovali odstránenie Baššára al-Asada z funkcie prezidenta. Už v decembri 2011, po stiahnutí formálneho súhlasu sýrskej vlády a bez akéhokoľvek posunu smerom k prímeriu a nadviazaniu dialógu, bola samostatná iniciatíva Ligy arabských štátov ukončená (Lundgren 2015, 2016).

Pomyselnú štafetu snáh o mediáciu prevzala v roku 2012 Organizácia spojených národov. Kofi Annan bol vymenovaný do funkcie Zvláštneho vyslanca OSN a Ligy arabských štátov pre Sýriu 23. 2. 2012 (The United Nations Office at Geneva 2018). Jeho stratégia spočívala vo „využití externej páky na dosiahnutie dohody o zastavení paľby, čím sa mal vytvoriť priestor na medzinárodnú politickú diskusiu a širšiu transformáciu vlády v Sýrii“ (Lundgren 2016: 4). Vyjednané prímerie trvalo len niekoľko týždňov a neviedlo k nadviazaniu dialógu medzi jednotlivými stranami konfliktu v Sýrii, čo donútilo Kofiho Annana k zmene stratégie a zameraniu sa na globálne mocnosti, Ruskú federáciu a Spojené štáty americké, ktorých moc mala dotlačiť strany k vzájomným vyjednávaniam (Lundgren 2015). 30. júna 2012 generálni tajomníci OSN a LAŠ spolu s ministrami zahraničia Číny, Francúzska, Ruska, Spojeného kráľovstva, Turecka, Iraku, Kuvajtu a Kataru a Vysoká predstaviteľka Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku v Ženeve ako Akčná skupina pre Sýriu, ktorej predsedom

sa stal Kofi Annan z titulu funkcie zvláštneho vyslanca pre Sýriu, podpísali ženevské komuniké. Základnými premisami ženevského komuniké boli okamžité zastavenie násilia a vytvorenie prechodnej vlády, ktorej cieľom by malo byť vybudovanie demokratického štátu s viacstrannickým systémom (Action Group for Syria 2012). Kľúčovému problému konfliktu v podobe osudu prezidenta al-Asada a jeho úlohy v budúcom politickom procese však nebol v dokumente venovaný žiaden priestor, čo viedlo k rôznym interpretáciám jeho obsahu a znižovalo jeho celkový dopad. Napriek tejto nejednoznačnosti sa dokument stal základným pilierom všetkých budúcich vyjednávaní. Kofi Annan nakoniec rezignoval v auguste 2012 kvôli opakovaným neúspechom krokov podniknutých s cieľom ukončiť konflikt mierovou cestou (Lundgren 2015, 2016).

Vo funkcii zvláštneho vyslanca Kofiho Annana nahradil Lakhdar Brahimi. Kľúčovým bodom jeho stratégie zostala snaha o dosiahnutie všeobecného prímeria pod medzinárodným dohľadom a presadzovanie ženevského komuniké. Ani v tomto období však nenastala žiadna zásadná zmena v súvislosti so stavom a charakterom vyjednávaní medzi stranami sýrskeho konfliktu (Lundgren 2015, 2016). Zmenu stratégie mediácie sýrskej občianskej vojny zo strany medzinárodnej komunity prinieslo až vymenovanie Staffana de Misturu, ktorý zastáva funkciu zvláštneho vyslanca až do súčasnosti. Namiesto reálnej snahy o dosiahnutie konečnej mierovej dohody pre celú Sýriu sa od roku 2015 presadzuje pragmatickejší prístup založený na snahe o vyjednanie lokálnych prímerí a sprostredkovaní neformálnych nepriamych diskusií medzi jednotlivými stranami konfliktu (Lund 2016b). Napriek de facto uznaniu nemožnosti skorého dosiahnutia mierového riešenia konfliktu však medzinárodná komunita v roku 2015 formálne znovu deklarovala cieľ vytvorenia prechodného exekutívneho orgánu s úlohou uskutočnenia politickej tranzície v Sýrii formulované v ženevskom komuniké vydaním Rezolúcie Rady bezpečnosti OSN 2254 a stanovila cieľ začatia priamych vyjednávaní medzi stranami konfliktu na január 2016 (United Nations Security Council 2015). Aj po vydaní tejto rezolúcie však ženevské mierové rozhovory naďalej zlyhávajú a nevedli k priamym vyjednávaniam, kvôli vzájomnej nevráživosti medzi režimom Baššára al-Asada a opozíciou. Aktéri tak nie sú schopní prekonať kľúčovú otázku týkajúcu sa funkcie prezidenta Baššára al-Asada a jeho úlohy v rámci budúcnosti Sýrie, čo uvrhlo strany do hry s nulovým súčtom a zabraňuje akémukoľvek ďalšiemu

progresu (Lundgren 2016). Do konca skúmaného obdobia tak nedošlo k priamym vyjednávaniu medzi opozíciou a režimom Baššára al-Asada, ktorý ich odmietol s tvrdením, že opozícia je roztrieštená a jej členovia nereprezentujú sýrsky ľud (Bibbo 2018).

Od januára 2017 paralelne s ženevskými mierovými rozhovormi prebiehajú aj Ruskom, Iránom a Tureckom iniciované mierové rozhovory v Astane. Bonsey (2017) tvrdí, že zámer sprostredkovania diskusie medzi sýrskou vládou a ozbrojenou opozíciou je v prípade mierového procesu v Astane len predstieraný a reálne táto platforma slúži na trilaterálne diskusie práve medzi Ruskou federáciou, Iránom a Tureckom. Obsah týchto diskusií však nie je verejný. Rozhovory v Astane primárne adresovali „neisté a len čiastočne pozorované prímerie vyjednané Ruskom a Tureckom na konci decembra 2016“, ktoré bolo nevýhodné pre sýrsku vládu a Irán, keďže stálo v ceste ďalším ofenzívam proti umiernenej opozícii (Bonsey 2017). Niekoľko kôl mierových rozhovorov v Astane vyústilo začiatkom mája 2017 do podpisu dohody o ustanovení štyroch deeskalačných zón zahrňujúcich povstaleckými skupinami kontrolované teritória. Problematickým aspektom astanskej dohody bolo, že nebola podpísaná ani zástupcami sýrskej vlády a ani opozíciou, čo demonštrovalo nárast vplyvu externých štátov na udalosti v Sýrii, a zároveň nereflektovala ciele stanovené v Rezolúcii 2254, ktoré vymedzujú povahu politickej tranzície a budúceho usporiadania sýrskeho štátu, čím v skutočnosti „poskytla Asadovi a jeho spojencom príležitosť obísť tieto podstatné problémy, životne dôležité z hľadiska dosiahnutia trvalého mieru a vyjednaného urovnania konfliktu“ (Aziz 2017: 66). Aj priebeh rozhovorov v Soči, ktoré sa odohrali v januári 2018 pod záštitou Ruska, bol dôkazom, že snahy o mierové urovnanie konfliktu v Sýrii sú zo strany Ruska neúprimné, keďže z radov opozície boli vybraní len režimom akceptovaní lojálni delegáti (Barnard 2018).

Od začiatku konfliktu do konca skúmaného obdobia v januári 2018 je teda možné označiť mierové snahy za relatívne neúspešné. Niekoľko vyjednaných prímerí, iniciovaných a vymáhaných externe, trvalo pomerne krátko a boli porušované ako zo strany vlády a jej spojencov, tak zo strany ozbrojenej opozície. Jednotlivé strany sa pri početných pokusoch o relevantné vyjednávania nikdy nepohli za ústrednú otázku osudu Baššára al-Asada. Konečným cieľom opozície zostáva zbaviť Baššára al-Asada moci, kým vláda si praje ho pri moci udržať“

(Ton et al. 2016: 4). Vyjednávania o sýrskom konflikte tak svojou nedostatočnou hĺbkou predstavujú prípad, ktorý nie je úplne ideálny v súvislosti s možnosťou identifikácie všetkých prekážok pri vyjednávaniach vo viacstranných konfliktoch, ktoré podľa teórie veto hráčov predlžujú občianske vojny. Analýza veto hráčov navyše preukázala, že na strane povstaleckých skupín je len jediný veto hráč dostatočne silný na potenciálne jednostranné zablokovanie dohody (Ahrar aš-Šám) a sýrska vláda a ďalší veto hráči (Irán a Ruská federácia), aj napriek rozdielnej agende, v rámci skúmaného obdobia postupovali relatívne koordinovane a zabraňovali prieniku akýchkoľvek informácií o možných nezhodách, čo nie je prekvapujúce, keďže konflikt stále prebieha a prejavy nejednotnosti na bojisku, respektíve pri sprostredkovaných vyjednávaniach, môžu mať na priebeh konfliktu negatívny dopad. S cieľom priblížiť problémy, ktoré blokujú posun smerom k mierovému urovnaniu konfliktu, bude autor bakalárskej práce hľadať relevantné prejavy v rovine hypotetickej, vychádzajúc z poznatkov získaných analyzovaním vybraných aktérov v predchádzajúcej kapitole.

4.2 Vyjednávací rozsah

Analýza agendy jednotlivých skupín v predchádzajúcej kapitole preukázala, že preferencie jednotlivých pôvodných skupín sú v porovnaní so sýrskou vládou, externými intervenujúcimi štátmi a aj v porovnaní medzi samotnými skupinami navzájom značne rozdielne. Najsilnejším veto hráčom v sýrskej občianskej vojne je režim Baššara al-Asada, ktorý sa snaží navrátiť status quo do predvojnového stavu vojenským víťazstvom nad ozbrojenými povstaleckými skupinami a upevniť svoju autoritársku vládu opierajúcu sa o armádu a polovojenské jednotky primárne zložené z členov náboženskej sekty alavitov. Na podporu sýrskej vlády zasahuje Irán a Ruská federácia. Hoci deklarované pozície oboch externých intervenujúcich štátov môžu na prvý pohľad pôsobiť ako totožné s preferenciami al-Asada, analýza preukázala, že ich agenda presahuje rámec bezvýhradnej podpory súčasného sýrskeho režimu a sleduje ako v ruskom, tak aj v iránskom prípade, vlastné širšie regionálne až globálne geopolitické záujmy. Komplexná povaha záujmov externých intervenujúcich štátov spolu s faktom, že konflikt stále prebieha a informácie o interných diskusiách medzi režimom a jeho zahraničnými podporovateľmi nie sú verejne dostupné, znemožňuje presne určiť, do akej miery dokážu rozdielne preferencie

týchto troch veto hráčov prichádzať pri plánovaní spoločného postoja do vzájomných konfliktov a vplývať tak na hypotetický vyjednávací rozsah.

V prípade ozbrojených povstaleckých skupín boli identifikované značne rozdielne až protichodné preferencie v súvislosti s výsledkom konfliktu, čo v kombinácii s lokálnym bojom o moc vyústilo do početných vzájomných stretov. Ozbrojené povstalecké skupiny je možné v súvislosti s preferenciami rozdeliť na dva prúdy. Prvý prúd tvoria skupiny, ktorých agenda je založená na politickom islame – Ahrar aš-Šám, Džajš al-Islám a Haját Tahrír aš-Šám. Cieľom skupiny Ahrar-aš Šám je v rámci súčasných hraníc Sýrskej arabskej republiky vytvoriť islamský štát založený na šarií. Agenda skupiny Džajš al-Islám sa aj na základe členstva v zastrešujúcej organizácii Islamský front čiastočne prekrýva s agendou skupiny Ahrar aš-Šám, ktorá je v rámci Islamského frontu dominantná. Vyjadrenia bývalého lídra Džajš al-Islám Zahrána Alúša o obnovení chalífátu spolu s názormi odborníkov upozorňujúcich na rozdielnosť prezentovanej a reálnej agendy skupiny však posúvajú preferencie Džajš al-Islám bližšie k preferenciám Haját Tahrír aš-Šám, respektíve al-Káidy, a tým znemožňujú definitívne určiť, či sú preferencie Džajš al-Islám skutočne autonómne. Najextrémnejšiu agendu z islamistických ozbrojených skupín má skupina Haját Tahrír aš-Šám, ktorá chce zo Sýrie spraviť jeden z emirátov globálneho chalífátu al-Káidy. Druhý prúd tvorí Slobodná sýrska armáda a Južný front, ktorých agenda spočívajúca v požiadavke vytvorenia liberálne demokratického štátu bola vyhodnotená ako totožná. Všetky ozbrojené povstalecké skupiny spája najvyšší cieľ, ktorým je zvrhnutie režimu Baššára al-Asada. Z piatich skúmaných pôvodných skupín jedine skupina Ahrar aš-Šám splnila kritériá autonómnych preferencií, organizačnej súdržnosti a životaschopnosti, čo znamená, že je v hypotetickej rovine ako jediná dostatočne vojensky silná na to, aby dokázala pri vyjednávacom stole hodnoverne presadiť svoju agendu aj samostatne.

Nezmieriteľné pozície aktérov konfliktu v súvislosti s osobou Baššára al-Asada marginalizovali význam ostatných konkurujúcich si preferencií jednotlivých bojujúcich strán a zmrštili veľkosť vyjednávacieho rozsahu na absolútnu nulu. Tento stav zablokoval možnosť akýchkoľvek zmysluplných vyjednaní, a teda potenciálneho dosiahnutia vyjednaného urovnania, čím došlo a na konci skúmaného obdobia stále dochádza k predlžovaniu sýrskej občianskej vojny.

Pokusy o mierové urovanie vedené medzinárodnou komunitou prostredníctvom OSN navyše v podobe ženevského komuniké a Rezolúcie Rady bezpečnosti OSN 2254 vniesli do konfliktu množinu ďalších potenciálne nezávislých preferencií, čím sa situácia stala ešte komplexnejšou. Cunningham (2013a: 26) hovorí, že v prípade Sýrie je „pre vládu, samotných povstalcov a medzinárodnú komunitu náročné určiť, kto sú veto hráči, ktorí by museli byť začlenení do akéhokoľvek mierového urovnania vojny.“ Pôsobenie externých štátov na situáciu v Sýrii sa z hľadiska teórie veto hráčov javí ako kontraproduktívne, keďže na dosiahnutie mierového urovnania je nutné k vyjednávaciemu stolu dostať v prvom rade bojujúce skupiny (Cunningham 2013b). Na mierových rozhovoroch v Ženeve aj v Astane je primárny dôraz kladený na účasť politickej opozície voči režimu Baššára al-Asada, čo oslabuje a podryva postavenie ozbrojených povstaleckých skupín. Hlavné medzinárodne uznávané vyjednávacie teleso sýrskej opozície (Vysoký negociačný výbor) pozostávajúce z 34 členov obsahuje len 11 zástupcov z radov ozbrojenej opozície, pričom zvyšné miesta zastávajú reprezentanti opozície politickej (Lund 2015b). Zahŕnutie neozbrojených skupín do mierového procesu je problematické jednak v prípade, keď dostanú možnosť vetovať potenciálnu dohodu, čím sa stanú ďalšími veto hráčmi, ale aj v prípade, kedy dohodu vetovať nemôžu. Účasť takýchto ne-veto hráčov na mierovom procese im hypoteticky zaručuje, že si vymôžu niektoré ústupky na úkor veto hráčov, čím sa znížia ústupky, ktoré by mohli byť poskytnuté veto hráčom s cieľom zvýšiť ich motiváciu na zloženie zbraní (Cunningham 2013b).

4.3 Informačné asymetrie

Informačné asymetrie sa prejavovali najmä v počiatočnej fáze konfliktu medzi rokmi 2011 a 2013. Sú charakterizované vzájomným optimizmom strán, ktorý sa prejavil prílišnou vierou v možnosť dosiahnutia vojenského víťazstva ako na strane sýrskej vlády, tak aj na strane povstaleckých skupín. Vysoká miera optimizmu predĺžila konflikt v tomto období tým, že jednotlivé strany stratili záujem o začatie vyjednávania (Lundgren 2016). Analýza organizačnej súdržnosti hlavných aktérov spomedzi ozbrojených povstaleckých skupín preukázala, že Slobodná sýrska armáda, Južný front a Haját Tahrír aš-Šám nepredstavujú koherentné jednotky. To znamená nielen to, že tieto skupiny nemôžu byť

považované za potenciálnych veto hráčov, ale zároveň aj to, že pod ich menom pôsobí množstvo nekoordinovaných a vzájomne si konkurujúcich ozbrojených frakcií. Prítomnosť týchto frakcií prispieva k celkovej komplexnosti a neprehľadnosti situácie na bojisku, a tým prehľbuje akútnosť informačných asymetrií. Extrémna roztrieštenosť na strane ozbrojených povstaleckých skupín im skomplikovala možnosť určiť šance na potenciálne víťazstvo nad vládou a jej spojencami, čo viedlo k neschopnosti povstalcov adekvátne určiť vyjednávací rozsah. Hoci sa práca sústreďuje primárne na konflikt o vládu v Sýrii, nie je možné vnímať situáciu na bojisku úplne izolovane a ignorovať presah konfliktu o kurdský región Rojava a konflikt s Islamským štátom, proti ktorému na území Sýrie s rôznou intenzitou bojujú aj všetci skúmaní aktéri. Vytvorenie islamského štátu a jeho zapojenie sa do bojov v Sýrii v roku 2014, ktoré skončilo jeho vojenskou porážkou na konci roku 2017, ovplyvňovalo rozloženie síl aj v rámci konfliktu medzi sýrskou vládou a ozbrojenými povstaleckými skupinami (Lockie 2017). Dynamickosť sýrskeho konfliktu demonštruje aj zmena počtu veto hráčov v podobe intervencie Iránu a Ruska.

4.4 Motívy na oddialenie uzatvorenia dohody

V súvislosti so zmenou situácie na bojisku po podpore režimu Ruskom a Iránom sa od roku 2015 dostala sýrska vláda oproti opozícii do výhodnejšej pozície a začala výraznejšie presadzovať svoju agendu v rámci mierového procesu. Aby posilnila svoje postavenie pred mierovými rozhovormi, sýrska vláda začala v decembri 2015 úspešnú ofenzívu proti povstaleckým skupinám a snažila sa zdiskreditovať opozíciu v očiach medzinárodnej komunity poukazovaním na to, že je tvorená teroristami (Ton et al. 2016). Počiatočné neúspechy mierového procesu boli na začiatku konfliktu zapríčinené neochotou strán vyjednávať o ukončení konfliktu podpísaním akejkoľvek dohody a vyplývali z prílišného optimizmu vlády aj povstaleckých skupín v súvislosti s možnosťou vyhrať konflikt vojensky. Keďže sa situácia na bojisku postupne vyvinula v prospech sýrskej vlády a jej podporovateľov, je možné za dôvod ďalšej neochoty vlády vyjednávať o mierovom urovnaní označiť silný motív oddialiť uzatvorenie akejkoľvek dohody, ktorá by znamenala nutnosť zdieľať časť moci, aby si zabezpečila dostatok času na postupnú vojenskú porážku všetkých aktérov na strane ozbrojenej opozície.

4.5 Meniace sa spojenectvá

Kvôli nezmieriteľnosti pozícií sýrskej vlády a opozície v súvislosti s osobou Baššára al-Asada sú prebiehajúce vyjednávania nepriame, neformálne a nemajú jasne vymedzenú agendu (Ton et al. 2016). Tento stav znemožňuje rozvinutie procesu do podoby vyjednávania o konkrétnych záležitostiach, pri ktorých by bolo možné priamo pozorovať správanie sa aktérov v zmysle vytvárania rôznych spojenectiev v súvislosti s rôznymi záležitosťami, o ktorých sa vyjednáva. Snahu o vytvorenie spojenectva v súvislosti s jedinou v súčasnosti centrálnou záležitosťou, a teda o zotrvaní, respektíve odídení Baššára al-Asada z funkcie, je však možné pozorovať v prípade pokusov o zjednotenie opozície. Najreprezentatívnejším príkladom týchto pokusov je už spomínaná konferencia opozície v Rijáde v roku 2015, na ktorej bol vytvorený Vysoký negociačný výbor ako široko akceptovaný orgán zastupujúci opozíciu na mierových rozhovoroch a smerom k medzinárodnému spoločenstvu. Odhliadnuc od problému neadekvátne vysokého zastúpenia rôznych a tiež vzájomne si konkurujúcich blokov politickej opozície, sprostredkúva tento orgán bod najbližšieho styku medzi režimom a ozbrojenými opozičnými skupinami na politickej úrovni (tzn. mimo vojenských stretov). Vysoký negociačný výbor mal pri mierových rozhovoroch pretláčať agendu uvedenú v záverečnom dokumente konferencie opozície v Rijáde, ktorého cieľom bolo presadzovať politickú tranzíciu v Sýrii smerom k demokratickému a občianskemu pluralitnému štátu v súlade so ženevským komuniké. Záverečný dokument konferencie v Rijáde však svojím explicitným vyjadrením nutnosti zbaviť Baššára al-Asada a jemu lojálne osoby moci hneď na začiatku tranzície, prekročil rámec komuniké, ktoré sa k Baššárovi al-Asadovi nevyjadruje. Okrem politickej opozície podpísali záverečný dokument aj zástupcovia Ahrar aš-Šám, Džajš al-Islám a niekoľko frakcií Slobodnej sýrskej armády. Tento pokus vytvoriť jednotný negociačný blok opozície však zlyhal takmer okamžite po vytvorení, a to preto, že skupina Ahrar aš-Šám stiahla svoju podporu agende uvedenej v záverečnom dokumente rijádskej konferencie, ktorú jej zástupcovia označili za príliš miernu a sekulárnu a výhrady mali aj k zloženiu negociačného výboru, z ich pohľadu plného ľudí zhovievavých k režimu a s protiislamským naladením (Lund 2015b).

ZÁVER

Zámerom bakalárskej práce bolo interpretovať občiansku vojnu v Sýrii v rámci logiky teórie veto hráčov. Táto teória je založená na tvrdení, že vyšší počet veto hráčov predlžuje trvanie občianskych vojen. Prvým cieľom práce bolo identifikovať hlavných interných a externých aktérov bojujúcich v sýrskej občianskej vojne. S týmto cieľom sa spája prvá výskumná otázka bakalárskej práce: Ktorí kľúčoví aktéri bojujúci v sýrskej občianskej vojne sú veto hráčmi? Druhým cieľom práce bolo na základe teórie veto hráčov vysvetliť, prečo je také zložité v prípade sýrskej občianskej vojny dosiahnuť politické riešenie a prečo vyjednávania medzi režimom Baššára al-Asada a rebelmi zlyhávajú, čo konflikt predlžuje. V tejto súvislosti autor formuloval druhú výskumnú otázku: Vyskytujú sa v rámci snáh o dosiahnutie mierového riešenia sýrskeho konfliktu niektoré z mechanizmov, ktoré podľa teórie veto hráčov predlžujú viacstranné konflikty?

Prostriedkom na zodpovedanie prvej výskumnej otázky je analýza kľúčových aktérov sýrskej občianskej vojny na základe systému určovania veto hráčov vytvoreného Davidom Cunninghamom, autorom teórie veto hráčov, prispôbeným na špecifické podmienky konfliktu v Sýrii. Aby mohol byť aktér veto hráčom, musí splniť tri podmienky – autonómne preferencie, organizačnú súdržnosť a životaschopnosť. Autor bakalárskej práce najprv analyzoval agendu sýrskej vlády, ktorá má podľa teórie automatický status veto hráča, a ako štátny aktér je aj automaticky dostatočne organizovaná a vojensky životaschopná. Agenda sýrskej vlády slúžila ako východiskový bod určovania autonómnosti preferencií všetkých ostatných aktérov. Autor následne analyzoval rozdiely v agende, organizačnú štruktúru a vojenskú životaschopnosť piatich pôvodných skupín (Ahrar aš-Šám, Al-Džajš as-Súrí al-Hurr, Džabhat al-Džanúb, Džajš al-Islám a Haját Tahrír aš-Šám) a dvoch externých intervenujúcich štátov (Irán a Ruská federácia), ktorých organizačná súdržnosť sa tiež pokladá za vopred splnenú. Teória veto hráčov tvrdí, že aktéri, ktorí splnia všetky uvedené kategórie sú veto hráčmi, čo znamená, že disponujú silou dostatočnou na zablokovanie akejkoľvek dohody, ktorá neuspokojuje ich požiadavky, čím môžu zabrániť mierovému urovnaniu konfliktu a tým konflikt predĺžiť.

Okrem sýrskej vlády splnili požadované podmienky ďalší traja aktéri – Irán a Ruská federácia ako externé intervenujúce štáty a jediná ozbrojená

opozičná skupina Ahrar aš-Šám. V sýrskej občianskej vojne teda existujú štyria bojujúci veto hráči, ktorí musia súhlasiť s finálnym znením akejkoľvek dohody, aby mohol konflikt skončiť vyjednaním urovnaním. S výnimkou Al-Džajš as-Súrí al-Hurr a Džabhat al-Džanúb, ktorých agendy sa zhodujú, disponovali všetky skúmané skupiny relatívne autonómnymi agendami. Až tri z piatich ozbrojených povstaleckých skupín (Al-Džajš as-Súrí al-Hurr, Džabhat al-Džanúb a Haját Tahrír aš-Šám) neboli dostatočne organizačne súdržné, čím stratili potenciál stať sa veto hráčom. Všetky skupiny však prekvapujúco splnili kritérium vojenskej životaschopnosti.

Poznatky nadobudnuté v predchádzajúcej analytickej kapitole boli využité aj pri hľadaní odpovede na druhú výskumnú otázku. Na zodpovedanie druhej výskumnej otázky, ktorej ambíciou bolo vysvetliť, prečo sa nedarí ukončiť sýrsku občiansku vojnu vyjednaným urovnaním, využil autor bakalárskej práce rámec štyroch mechanizmov objasňujúcich komplikácie pri viacstranných vojnách podľa teórie veto hráčov, ktoré sú bližšie popísané v teoretickej a metodologickej kapitole. Druhej výskumnej otázke je venovaná samostatná štvrtá kapitola. Autor najprv analyzoval mediačné snahy medzinárodnej komunity v súvislosti s občianskou vojnou v Sýrii. Analýza mediačného snažení viedla k neočakávanému zisteniu – všetky mierové procesy sprostredkované buď zo strany samostatných štátov, alebo zo strany medzinárodných organizácií skončili neúspechom a konštruktívne priame vyjednávania medzi režimom Baššára al-Asada a zástupcami ozbrojenej či politickej opozície sa od začiatku konfliktu neuskutočnili. Keďže spomínané mechanizmy vysvetľujú primárne vplyv interakcií medzi veto hráčmi v rovine priamych vyjednaní s formujúcou sa agendou, bol autor práce v závislosti od týchto zistení nútený aplikovať tieto mechanizmy na rovinu aktérov (teda aj na skupiny, ktoré predošlá analýza neoznačila za veto hráčov) a prispôsobiť sa realite nepriamych a de facto absolútne stagnujúcich neformálnych stretnutí bez jasne stanovenej agendy. Prostredníctvom modifikácie týchto mechanizmov autor dokázal identifikovať náznaky ich dynamiky aj v rámci sýrskej občianskej vojny a tým objasniť faktory, ktoré tento konflikt predlžujú.

Preferencie skúmaných aktérov sú značne rozdielne, čo spôsobuje extrémne zmenšenie vyjednávacieho rozsahu možných dohôd. Najvýraznejšou bariérou, ktorá aktérom zamedzuje posunúť sa ku konštruktívnym vyjednaniam,

je nezhoda medzi opozičnými ozbrojenými skupinami a sýrskou vládou v spojitosti s osobou Baššára al-Asada a jeho najbližších spolupracovníkov. Nezmieriteľnosť odporujúcich si preferencií v súvislosti s touto záležitosťou viedla k tomu, že vyjednávací rozsah je nulový a šance na vyjednané urovnanie veľmi malé. Na základe analýzy agendy Iránu a Ruskej federácie je nutné dodať, že hoci vojensky podporujú režim, ich postoj k Baššárovi al-Asadovi sa môže flexibilne vyvíjať v súvislosti s ich širšími geopolitickými cieľmi. Do množiny rozdielných preferencií v súvislosti s výsledkom konfliktu prispieva svojou činnosťou aj medzinárodná komunita – napríklad formulovaním ženevského komuniké, v ktorom požaduje politickú tranzíciu a vytvorenie demokratickej Sýrie. Čím je v konflikte viac aktérov s rozdielnymi preferenciami (a čím je úroveň rozdielnosti týchto preferencií väčšia), tým menší je vyjednávací rozsah a tým väčšie je potenciálne riziko, že konflikt bude dlhší (a teda bude trvať až do vojenského víťazstva jednej zo strán). Podľa teórie veto hráčov na možnosť mierového ukončenia konfliktu negatívne pôsobí aj účasť politickej opozície na mierovom procese, pretože títo dodatoční aktéri môžu medzi sebou rozdeľovať potenciálne ústupky, ktoré by v prípade ich neúčasti mohla vláda udeliť bojujúcim skupinám, a tým ich motivovať k ukončeniu bojov. Účasť politickej opozície na mierovom procese navyše podkopáva postavenie ozbrojenej opozície, ktorá predstavuje len necelú tretinu delegátov Vysokého negociačného výboru ako hlavného negociačného bloku sýrskej opozície.

Informačné asymetrie predlžovali konflikt najmä v prvých troch rokoch, keďže aktéri neboli schopní odhadnúť svoje reálne možnosti na vojenské víťazstvo, čo viedlo k tomu, že boli príliš optimistickí a odmietli vyjednávať. Fakt, že tri z piatich pôvodných skupín nie sú organizačne súdržné, znamená, že v Sýrii relatívne nezávisle pôsobí vysoký počet vzájomne si konkurujúcich a rôzne sa preskupujúcich frakcií, čo vedie k zvýšeniu miery akútности informačných asymetrií, ktoré aktérom ďalej komplikujú identifikáciu vyjednávacieho rozsahu. Ďalším faktorom zvyšujúcim informačné asymetrie je meniaci sa počet veto hráčov v podobe intervencie Iránu a Ruskej federácie. Hoci konflikt s Islamským štátom bol z hľadiska vyjednávacieho priestoru kategorizovaný ako samostatný konflikt, ktorý nie je súčasťou analýzy tejto bakalárskej práce, je nutné poznamenať, že jeho vznik v roku 2014 a následná porážka medzinárodnou koalíciou v roku 2017 musela ovplyvniť úroveň

informačných asymetrií aj v rámci konflikt medzi sýrskou vládou a sýrskymi povstalcami, keďže proti nemu bojovali všetci skúmaní aktéri.

Najsilnejšie motívy na oddialenie uzatvorenia akejkol'vek dohody s ozbrojenými opozičnými skupinami boli identifikované na strane sýrskej vlády najmä v súvislosti so zmenou situácie na bojisku zásahom Ruska a Iránu v prospech sýrskej vlády. Vláda teda odďaľuje vyjednávania s cieľom vojensky poraziť opozíciu.

Posledným mechanizmom predlžujúcim konflikt sú meniace sa spojenectvá. Teória veto hráčov predpokladá, že strany nebudú schopné vytvárať vyjednávacíe bloky z dôvodu, že v súvislosti s rôznymi záležitosťami, o ktorých sa vyjednáva, bude dochádzať k premenám týchto spojenectiev, čo zapríčini rozpad vyjednávacích blokov. Náznakom tohto mechanizmu v prípade sýrskej občianskej vojny je snaha opozície vytvoriť spoločný vyjednávací blok - Vysoký negociačný výbor. Keďže okrem kľúčového opozičného cieľa zvrhnutia režimu Baššára al-Asada mal výbor presadzovať ešte agendu vytvorenia demokratického štátu, odriekla svoju účasť najsilnejšia ozbrojená opozičná skupina Ahrar aš-Šám. Vystúpením Ahrar aš-Šám sa síce negociačný blok nerozpadol úplne, ale došlo k jeho výraznému oslabeniu voči režimu Baššára al-Asada, čo podporilo rozhodnutie režimu odmietat' akékoľvek vyjednávania, resp. odďaľovať uzatvorenie dohody, čo malo za následok predĺženie konfliktu.

Aktuálnosť a komplexnosť témy sýrskej občianskej vojny vytvára veľký priestor na ďalšie skúmanie. V súvislosti s rozdelením vojny v Sýrii na konflikt medzi sýrskou vládou a povstalcami, vládou a Kurdmi a vládou a Islamským štátom na základe teoreticky vymedzeného vyjednávacieho priestoru a v súlade s databázou UCDP, je skúmaná téma vnímaná užšie, a tak nemusí poskytovať úplne ucelený obraz o dynamikách prebiehajúcich v tejto vojne. Z obsahového hľadiska bol zároveň autor nútený zúžiť množinu skúmaných aktérov výhradne na bojujúce skupiny. Výskum nadväzujúci na túto prácu by teda mohol rozšíriť množinu skúmaných aktérov o celú novú škálu potenciálnych veto hráčov od externých aktérov sponzorujúcich skúmané bojujúce pôvodné skupiny po latentných veto hráčov z radov opozičných skupín, ktoré sa nezapájajú do bojov. Z hľadiska neustáleho dynamického vývoja tohto konfliktu je vhodné ďalej sa zaoberať skúmaním interakcií medzi externými intervenujúcimi štátmi a sýrskou vládou, ale aj medzi bojujúcimi skupinami navzájom, keďže v súčasnosti neexistuje

dostatok overených informácií, ktorých objem bude narastať s časovým odstupom, ideálne až po nastolení mieru.

PRAMENE A LITERATÚRA

Pramene

Internetové zdroje

Action Group for Syria. 2012. *Action Group for Syria Final Communiqué*. Ženeva: Action Group for Syria. Dostupné na: <http://www.un.org/News/dh/infocus/Syria/FinalCommuniqueActionGroupforSyria.pdf> (11. 7. 2018).

Ahrar al-Sham. 2017. „A joint statement by the armed revolutionary groups.“ In: Twitter (online). 4. květen 2017. Dostupné na: https://pbs.twimg.com/media/C_nW2VXoAEt5GM.jpg:large (5. 4. 2018).

Al Jazeera English. 2013. „Talk to Al Jazeera – Hassan Abboud: 'We will fight for our rights'.“ In: Youtube (online). 21. prosinec 2013. Dostupné na: https://www.youtube.com/watch?v=1DKwu_gbSCE (5. 4. 2018).

Al Jazeera. 2018a. „Turkey's operation in Syria's Afrin: The key players.“ 22. leden 2018. Dostupné na: <https://www.aljazeera.com/news/2018/01/turkey-operation-syria-afrin-key-players-180121060919195.html> (21. 3. 2018).

Barfi, Barak. 2016. „The Real Reason Why Iran Backs Syria.“ *The National Interest*, 24. ledna 2016. Dostupné na: <http://nationalinterest.org/feature/the-real-reason-why-iran-backs-syria-14999> (4. 7. 2018).

Barnard, Anne. 2016. „Syrian Parliamentary elections Highlight Divisions and Uncertainty.“ *The New York Times*, 13. duben 2016. Dostupné na: <https://www.nytimes.com/2016/04/14/world/middleeast/syrian-parliamentary-elections-highlight-divisions-and-uncertainty.html> (4. 4. 2018).

Barnard, Anne. 2018. „Syrian Peace Talks in Russia: 1,500 Delegates, Mostly Pro-Assad.“ *The New York Times*, 30. leden 2018. Dostupné na: <https://www.nytimes.com/2018/01/30/world/middleeast/syria-russia-sochi-talks.html> (6. 7. 2018).

Barrington, Lisa. 2016. „Syrian rebels agree in Qatar to stop fighting each other.“ *Reuters*, 25. květen 2016. Dostupné na:

<https://www.reuters.com/article/us-mideast-crisis-syria-ghouta/syrian-rebels-agree-in-qatar-to-stop-fighting-each-other-idUSKCN0YG12M> (27. 6. 2018).

BBC. 2013a. „Guide to the Syrian rebels.“ 13. prosinec 2013. Dostupné na: <http://www.bbc.com/news/world-middle-east-24403003> (2. 4. 2018).

BBC. 2013b. „Guide to the Syrian opposition.“ 17. říjen 2013. Dostupné na: <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-15798218> (24. 6. 2018).

BBC. 2016a. „Syria conflict: Chief opposition negotiator resigns.“ 30. květen 2016. Dostupné na: <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-36410564> (28. 6. 2018).

BBC. 2016b. „Syria war: Who are Jabhat Fateh al-Sham?“ 1. srpen 2016. Dostupné na: <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-36924000> (30. 6. 2018).

BBC. 2017. „Turkey 'ends' Euphrates Shield campaign in Syria.“ 10. březen 2017. Dostupné na: <http://www.bbc.com/news/world-middle-east-39439593> (5. 4. 2018).

BBC. 2018. „Islamic State and the crisis in Iraq and Syria in maps.“ 10. leden 2018. Dostupné na: <http://www.bbc.com/news/world-middle-east-27838034> (27. 1. 2018).

Bender, Jeremy. 2015. „Here are all of the problems with the reeling Syrian army.“ *Business Insider*, 1. květen 2015. Dostupné na: <http://www.businessinsider.com/the-syrian-military-is-on-the-verge-of-collapse-2015-4> (10. 7. 2018).

Bershidsky, Leonid. 2018. „Putin's Goals in Syria Went Beyond Saving Assad.“ *Bloomberg*, 4. ledna 2018. Dostupné na: <https://www.bloomberg.com/view/articles/2018-01-04/putin-s-goals-in-syria-went-beyond-saving-assad> (4. 7. 2018).

Bibbo, Barbara. 2018. „Why the Kremlin's shadow looms large over the Syria peace talks.“ *Middle East Eye*, 15. leden 2018. Dostupné na: <http://www.middleeasteye.net/columns/offensive-idlib-last-nail-coffin-syria-peace-talks-1759124344> (10. 7. 2018).

Bonsey, Noah. 2017. „What's at Stake in the Syrian Peace Talks in Astana?“ *International Crisis Group*, 24. leden 2017. Dostupné na <https://www.crisisgroup.org/middle-east-north-africa/eastern-mediterranean/syria/what-stake-syrian-peace-talks-astana> (12. 7. 2018).

Cafarella, Jennifer a Casagrande, Genevieve. 2015. „Syrian Opposition Guide.“ *Institute for the Study of War*. Dostupné na: http://www.understandingwar.org/sites/default/files/Syrian%20Opposition%20Guide_0_0.pdf (28. 1. 2018).

Cafarella, Jennifer a Casagrande, Genevieve. 2016. „Syrian Armed Opposition Powerbrokers.“ *Institute for the Study of War*. Dostupné na: http://www.understandingwar.org/sites/default/files/Syrian%20Armed%20Opposition%20Powerbrokers_0_0.pdf (28. 1. 2018).

Carnegie Middle East Center. 2012. „Free Syrian Army: Statement of Principles.“ 4. červenec 2012. Dostupné na: <http://carnegie-mec.org/diwan/50243?lang=en> (20. 6. 2018).

Carnegie Middle East Center. 2013. „Bashar al-Assad's Opera House Speech, January 6, 2013.“ 6. leden 2013. Dostupné na: <http://carnegie-mec.org/diwan/50513?lang=en> (6. 7. 2018).

Casagrande, Genevieve. 2015. „The Syrian Opposition's Political Demands.“ *Institute for the Study of War*. Dostupné na: <http://www.understandingwar.org/backgrounder/syrian-opposition%E2%80%99s-political-demands> (2. 4. 2018).

Dagher, Sam. 2018. „What Iran Is Really Up To in Syria.“ *The Atlantic*, 14. únor 2018. Dostupné na: <https://www.theatlantic.com/international/archive/2018/02/iran-hezbollah-united-front-syria/553274/> (4. 7. 2018).

Ghattas, Kim. 2014. „Syria war: Southern rebels see US as key to success.“ *BBC*, 9. prosinec 2014. Dostupné na: <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-30374581> (25. 6. 2018).

Haid, Haid. 2016. „Why Ahrar al-Sham is fighting itself – and how this impacts the battle for Syria.“ *Middle East Eye*, 28. prosinec 2016. Dostupné na: <http://www.middleeasteye.net/columns/why-ahrar-al-sham-fighting-itself-and-how-impacts-battle-syria-1997438926> (5. 4. 2018).

Hassan, Hassan. 2013. „The Army of Islam Is Winning in Syria.“ *Foreign Policy*, 1. říjen 2013. Dostupné na: <https://foreignpolicy.com/2013/10/01/the-army-of-islam-is-winning-in-syria/> (27. 6. 2018).

Hassan, Hassan. 2014. „Front to Back.“ *Foreign Policy*, 4. březen 2014. Dostupné na: <http://foreignpolicy.com/2014/03/04/front-to-back/> (2. 4. 2018).

Itani, Faysal. 2017. „What Is Bashar al-Assad Thinking?“ *The New York Times*, 7. duben 2017. Dostupné na: <https://www.nytimes.com/2017/04/07/opinion/what-is-bashar-al-assad-thinking.html> (6. 7. 2018).

Jonsson, Michael. 2016. „Biding Its Time: The Strategic Resilience of Ahrar al-Sham.“ *Swedish Defence Research Agency*. Dostupné na: <https://foi.se/report-search/pdf?fileName=D%3A%5CReportSearch%5CFiles%5C980e00a2-30de-44fa-adf9-b6be5790b2af.pdf> (5. 4. 2018).

Khatib, Lina. 2015. „Syria's Last Best Hope: The Southern Front.“ *The National Interest*, 6. červenec 2015. Dostupné na: <http://nationalinterest.org/feature/syrias-last-best-hope-the-southern-front-13263> (25. 6. 2018).

Knipp, Kersten. 2018. „Free Syrian Army turns to Turkey for support in war against Assad.“ *Deutsche Welle*, 5. únor 2018. Dostupné na: <http://www.dw.com/en/free-syrian-army-turns-to-turkey-for-support-in-war-against-assad/a-42462658> (21. 6. 2018).

Landis, Joshua. 2013. „Zahran Alloush: His Ideology and Beliefs.“ *Syria Comment*, 15. prosinec 2013. Dostupné na: <https://www.joshualandis.com/blog/zahran-alloush/> (27. 6. 2018).

Lister, Charles. 2016. „The Free Syrian Army: A decentralized insurgent brand.“ *The Brookings Institution*. Dostupné na: https://www.brookings.edu/wp-content/uploads/2016/11/iwr_20161123_free_syrian_army1.pdf (19. 6. 2018).

Lister, Charles. 2017. „Al Qaeda Is Starting to Swallow the Syrian Opposition.“ *Foreign Policy*, 15. březen 2017. Dostupné na: <https://foreignpolicy.com/2017/03/15/al-qaeda-is-swallowing-the-syrian-opposition/> (30. 6. 2018).

Live Universal Awareness Map. 2018. „Map of Syrian Civil War.“ 3. duben 2018. Dostupné na: <https://syria.liveuamap.com/> (3. 4. 2018).

Lockie, Alex. 2017. „ISIS has been militarily defeated in Iraq and Syria.“ *Business Insider*, 21. listopad 2017. Dostupné na: <http://www.businessinsider.com/isis-military-defeat-iraq-syria-2017-11> (14. 7. 2018).

Lucas, Scott. 2014. „Syria Document: Insurgents Issue "Revolutionary Covenant".“ *EA Worldview*, 18. květen 2014. Dostupné na: <http://eaworldview.com/2014/05/syria-document-insurgents-issue-revolutionary-covenant/> (2. 4. 2018).

Lucas, Scott. 2018. „How Ahrar al-Sham Collapsed in Northwest Syria in 2017.“ *EA Worldview*, 17. leden 2018. Dostupné na: <http://eaworldview.com/2018/01/how-the-rebel-faction-ahrar-al-sham-collapsed-in-northwest-syria-in-2017/> (2. 4. 2018).

Lund, Aron. 2014a. „The Free Syrian Armies: Institutional Split.“ *Carnegie Middle East Center*, 25. březen 2014. Dostupné na: <http://carnegie-mec.org/diwan/55085> (20. 6. 2018).

Lund, Aron. 2014b. „The Free Syrian Armies: Failed Reconciliation.“ *Carnegie Middle East Center*, 26. březen 2014. Dostupné na: <http://carnegie-mec.org/diwan/55104> (20. 6. 2018).

Lund, Aron. 2014c. „A New Free Syrian Army Leadership.“ *Carnegie Middle East Center*, 4. duben 2014. Dostupné na: <http://carnegie-mec.org/diwan/55245> (20. 6. 2018).

Lund, Aron. 2014d. „The Revolutionary Command Council: Rebel Unity in Syria?“ *Carnegie Middle East Center*, 1. prosinec 2014. Dostupné na: <http://carnegie-mec.org/diwan/57350> (20. 6. 2018).

Lund, Aron. 2014e. „Does the "Southern Front" Exist?“ *Carnegie Middle East Center*, 21. březen 2014. Dostupné na: <http://carnegie-mec.org/diwan/55054> (25. 6. 2018).

Lund, Aron. 2014f. „The Politics of the Islamic Front, Part 1: Structure and Support.“ *Carnegie Middle East Center*, 14. leden 2014. Dostupné na: <http://carnegie-mec.org/diwan/54183?lang=en> (28. 6. 2018).

Lund, Aron. 2014g. „The Politics of the Islamic Front, Part 2: An Umbrella Organization.“ *Carnegie Middle East Center*, 15. leden 2014. Dostupné na: <http://carnegie-mec.org/diwan/54204?lang=en> (28. 6. 2018).

Lund, Aron. 2014h. „The Politics of the Islamic Front, Part 3: Negotiations.“ *Carnegie Middle East Center*, 16. leden 2014. Dostupné na: <http://carnegie-mec.org/diwan/54213?lang=en> (28. 6. 2018).

Lund, Aron. 2014i. „The Politics of the Islamic Front, Part 4: The State.“ *Carnegie Middle East Center*, 17. leden 2014. Dostupné na: <http://carnegie-mec.org/diwan/54233> (28. 6. 2018).

Lund, Aron. 2015a. „Opposition Intrigue Revives an Old FSA Leadership.“ *Carnegie Middle East Center*, 20. červenec 2015. Dostupné na: <http://carnegie-mec.org/diwan/60774> (20. 6. 2018).

Lund, Aron. 2015b. „Syria's Opposition Conferences: Results and Expectations.“ *Carnegie Middle East Center*, 11. prosinec 2015. Dostupné na: <http://carnegie-mec.org/diwan/62263> (11. 7. 2018).

Lund, Aron. 2016a. „An Islamist Experiment: Political Order in the East Ghouta.“ *Carnegie Middle East Center*, 18. duben 2016. Dostupné na: <http://carnegie-mec.org/diwan/63362> (27. 6. 2018).

Lund, Aron. 2016b. „The Road to Geneva: the Who, When, and How of Syria's Peace Talks.“ *Carnegie Middle East Center*, 29. leden 2016. Dostupné na: <http://carnegie-mec.org/diwan/62631> (7. 7. 2018).

Lundgren, Magnus. 2015. „Peacemaking in Syria: Barriers and Opportunities.“ *Swedish Institute of International Affairs*. Dostupné na: <http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:807700/FULLTEXT01.pdf> (8. 7. 2018).

MacDonald, Alex. 2015. „Rise of Jaish al-Islam marks a turn in Syria conflict.“ *Middle East Eye*, 7. květen 2015. Dostupné na: <http://www.middleeasteye.net/news/jaish-al-islam-piece-918366283> (26. 6. 2018).

MacFarquhar, Neil. 2012. „Syrians Vote in Election Dismissed by Foes as a Farce.“ *The New York Times*, 7. květen 2012. Dostupné na: <https://www.nytimes.com/2012/05/08/world/middleeast/syrians-vote-in-parliamentary-elections.html> (4. 4. 2018).

Mohseni, Payam a Ahmadian, Hassan. 2018. „What Iran Really Wants in Syria.“ *Foreign Policy*, 10. květen 2018. Dostupné na: <https://foreignpolicy.com/2018/05/10/what-iran-really-wants-in-syria/> (4. 7. 2018).

Nader, Alireza. 2015. „Iran's Goals in Syria.“ *The RAND Corporation*, 26. leden 2015. Dostupné na: <https://www.rand.org/blog/2015/01/irans-goals-in-syria.html> (4. 7. 2018).

Oueiss, Hadeel. 2015. „The Rebel Commander of Damascus.“ *The Daily Beast*, 15. prosinec 2015. Dostupné na: <https://www.thedailybeast.com/the-rebel-commander-of-damascus?ref=scroll> (27. 6. 2018).

Oweis, Khaled. 2016. „The Military Topography of Syria's South.“ *German Institute for International and Security Affairs*. Dostupné na: https://www.swp-berlin.org/fileadmin/contents/products/comments/2016C56_ows.pdf (25. 6. 2018).

Pearson, Alexander. 2017. „Syria conflict: What do the US, Russia, Turkey and Iran want?“ *Deutsche Welle*, 21. prosinec 2017. Dostupné na: <https://www.dw.com/en/syria-conflict-what-do-the-us-russia-turkey-and-iran-want/a-41211604> (4. 7. 2018).

Sanger, David, Schmitt, Eric a Hubbard, Ben. 2017. „Trump Ends Covert Aid to Syrian Rebels Trying to Topple Assad.“ *The New York Times*, 19. červenec 2017. Dostupné na: <https://www.nytimes.com/2017/07/19/world/middleeast/cia-arming-syrian-rebels.html> (24. 6. 2018).

Saradzhyan, Simon. 2015. „Russia's Interest in Syria is Not Assad.“ *Belfer Center for Science and International Affairs*, 21. říjen 2015. Dostupné na: <https://www.belfercenter.org/publication/russias-interest-syria-not-assad> (4. 7. 2018).

Sayigh, Yezid. 2013. „What Does Bashar al-Assad Want?“ *Carnegie Middle East Center*, 25. duben 2013. Dostupné na: <http://carnegie-mec.org/2013/04/25/what-does-bashar-al-assad-want-pub-51628> (6. 7. 2018).

Shaheen, Kareem, Torpey, Paul, Gutiérrez, Pablo a Levett, Cath. 2015. „Who backs whom in the Syrian conflict.“ *The Guardian*, 2. prosinec 2015. Dostupné na: <https://www.theguardian.com/world/ng-interactive/2015/oct/09/who-backs-whom-in-the-syrian-conflict> (24. 6. 2018).

Shaheen, Kareem. 2015. „Leader of powerful Syrian rebel group killed in airstrike.“ *The Guardian*, 25. prosinec 2015. Dostupné na: <https://www.theguardian.com/world/2015/dec/25/zahran-alloush-leader-syria-rebel-group-killed-airstrike> (27. 6. 2018).

Shapiro, Jacob. 2016. „The Syrian Civil War Through Assad's Eyes.“ *Geopolitical Futures*, 8. únor 2016. Dostupné na: <https://geopoliticalfutures.com/the-syrian-civil-war-through-assads-eyes/> (6. 7. 2018).

Stanford University. 2018. „Mapping Militant Organizations.“ Dostupné na: <http://web.stanford.edu/group/mappingmilitants/cgi-bin/> (22. 3. 2018).

Steinberg, Guido. 2016. „Ahrar al-Sham: The "Syrian Taliban".“ *German Institute for International and Security Affairs*. Dostupné na: https://www.swp-berlin.org/fileadmin/contents/products/comments/2016C27_sbg.pdf (5. 4. 2018).

Syrian Islamic Council. 2015. *The Five Principle Document Of the Syrian Revolution*. Istanbul: Syrian Islamic Council. Dostupné na: <http://sy-sic.com/?p=2279> (5. 4. 2018).

Szybala, Valerie. 2013. „The Islamic Alliance Emerges.“ *Institute for the Study of War*. Dostupné na: http://www.understandingwar.org/sites/default/files/Backgrounder_IslamicAllianceEmerges_11Oct.pdf (28. 1. 2018).

The Economist. 2013. „Syria's Islamist fighters: Competition among Islamists.“ 20. červenec 2013. Dostupné na: <https://www.economist.com/news/middle-east-and-africa/21582037-one-islamist-rebel-group-seems-have-overtaken-all-others-competition-among> (2. 4. 2018).

The Guardian. 2012. „Syrians vote in parliamentary elections.“ 7. květen 2012. Dostupné na: <https://www.theguardian.com/world/2012/may/07/syrians-vote-parliamentary-elections> (4. 4. 2018).

The United Nations Office at Geneva. <https://www.unog.ch/>

Ton, Ron, Perlot, Wilbur a Wurzer, Hans. 2016. „Overview Syrian peace talks.“ *Netherlands Institute of International Relations*. Dostupné na: <https://www.clingendael.org/sites/default/files/pdfs/Overview%20Syrian%20peace%20talks%20-%20March%202016.pdf> (10. 7. 2018).

United Nations Security Council. 2015. *Resolution 2254 (2015)*. New York: United Nations Security Council. Dostupné na: https://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7b65BFCF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7d/s_res_2254.pdf (11. 7. 2018).

Uppsala Conflict Data Program. <http://ucdp.uu.se/#/exploratory>

Úrad Vysokého komisára OSN pre utečencov. <http://www.unhcr.org/>

Williams, Sara. 2017. „Southern Syria faces more uncertainty as US pulls funding for anti-Assad militias.“ *Middle East Eye*, 14. prosinec 2017. Dostupné na:

<http://www.middleeasteye.net/news/Southern%20Syria%20faces%20more%20un>

certainty%20as%20US%20pulls%20funding%20for%20anti-Assad%20militia-10538370 (25. 6. 2018).

Wood, Josh. 2016. „Why Jaish Al Islam and Ahrar Al Sham are at the heart of Geneva squabbles.“ *The National*, 3. únor 2016. Dostupné na: <https://www.thenational.ae/world/why-jaish-al-islam-and-ahrar-al-sham-are-at-the-heart-of-geneva-squabbles-1.195682> (27. 6. 2018).

Yassir, El Ali. 2016. „The Ahrar al Sham Movement: Syria's Local Salafists.“ *Wilson Center*. Dostupné na: <https://www.wilsoncenter.org/article/the-ahrar-al-sham-movement-syrias-local-salafists-0> (2. 4. 2018).

Literatúra

Allansson, Marie, Melander, Erik a Themnér, Lotta. 2017. „Organized violence, 1989-2016.“ *Journal of Peace Research* 54, č. 4, 574-587.

Aziz, Sajid. 2016. „Emerging Security Dynamics in Syria: Role of Foreign Powers.“ *CISS Insight Quarterly Journal* 4, č. 4, 33-50.

Aziz, Sajid. 2017. „Astana Agreement and the Battle for Eastern Syria.“ *CISS Insight Quarterly Journal* 5, č. 2, 61-73.

Bagdonas, Azuolas. 2012. „Russia's Interests in the Syrian Conflict: Power, Prestige, and Profit.“ *European Journal of Economic and Political Studies* 5, č. 2, 55-77.

Berti, Benedetta. 2015. „The Syrian Refugee Crisis: Regional and Human Security Implications.“ *Strategic Assessment* 17, č. 4, 41-53.

Bucala, Paul. 2017. „Iran's New Way of War in Syria.“ *Institute for the Study of War*. Dostupné na: http://www.understandingwar.org/sites/default/files/Iran%20New%20Way%20of%20War%20in%20Syria_FEB%202017.pdf (4. 7. 2018).

Buhaug, Halvard a Lujala, Päivi. 2005. „Accounting for Scale: Measuring Geography in Quantitative Studies of Civil War.“ *Political Geography* 24, 399-418.

Buhaug, Halvard, Gates, Scott a Lujala, Päivi. 2009. „Geography, Rebel Capability, and the Duration of Civil Conflict.“ *Journal of Conflict Resolution* 53, č. 4, 544-569.

Carpenter, Galen Ted. 2013. „Tangled Web: The Syrian Civil War and Its Implications.“ *Mediterranean Quarterly* 24, č. 1, 1–11.

Collier, Paul a Hoeffler, Anke. 2004. „Greed and Grievance in Civil War.“ *Oxford Economic Papers* 56, č. 4, 563–595.

Collier, Paul, Hoeffler, Anke a Söderbom, Mans. 2004. „On the duration of civil war.“ *Journal of Peace Research* 41, č. 3, 253–273.

Crocker, A. Chester, Hampson, O. Fen, Aall, Pamela a Palamar, Simon. 2015. „Why Is Mediation So Hard? The Case of Syria.“ In: *Handbook of International Negotiation: Interpersonal, Intercultural, and Diplomatic Perspectives*. Eds. Mauro Galluccio. Cham, Heidelberg, New York, Dordrecht a London: Springer International Publishing Switzerland, 139–155.

Cunningham, David. 2006. „Veto Players and Civil War Duration.“ *American Journal of Political Science* 50, č. 4, 875–892.

Cunningham, David. 2011. *Barriers to Peace in Civil War*. New York: Cambridge University Press.

Cunningham, David. 2013a. „Veto Players and Civil War in Syria.“ In: *The Political Science of Syria's War*. Ed. Marc Lynch. Dostupné na: https://pomeps.org/wp-content/uploads/2014/06/POMEPS_Studies5_PoliSciSyria.pdf (4. 5. 2017).

Cunningham, David. 2013b. „Who Should Be at the Table?: Veto Players and Peace Processes in Civil War.“ *Penn State Journal of Law & International Affairs* 2, č. 1, 38–47.

Drulák, Petr. 2008. *Jak zkoumat politiku: kvalitativní metodologie v politologii a mezinárodních vztazích*. Praha: Portál.

Fearon, D. James. 2004. „Why do some civil wars last so much longer than others?“ *Journal of Peace Research* 41, č. 3, 275–301.

Filson, Darren a Werner, Suzanne. 2002. „A bargaining model of war and peace: anticipating the onset, duration, and outcome of war.“ *American Journal of Political Science* 46, č. 4, 819–837.

Fulton, Will, Holliday, Joseph a Wyer, Sam. 2013. „Iranian Strategy in Syria.“ *Institute for the Study of War*. Dostupné na: <http://www.understandingwar.org/sites/default/files/IranianStrategyinSyria-1MAY.pdf> (4. 7. 2018).

Gilmore, Elisabeth, Gleditsch, P. Nils, Lujala, Päivi a Rød K. Jan. 2005. „Conflict Diamonds: A New Dataset.“ *Conflict Management and Peace Science* 22, č. 3, 257–292.

Gold, Zack. 2017. „Al-Qaeda-Syria (AQS): An Al-Qaeda Affiliate Case Study.“ *CNA Analyses & Solutions*. Dostupné na: https://www.cna.org/CNA_files/PDF/DIM-2017-U-016121-2Rev.pdf (29. 6. 2018).

Gombár, Eduard. 2015. „Vnitropolitický vývoj Baššárovy Sýrie v letech 2000-2010.“ *Nový Orient* 70/2015, č. 1, 10–18.

Greig, J. Michael. 2013. „Intractable Syria? Insights from the Scholarly Literature on the Failure of Mediation.“ *Penn State Journal of Law & International Affairs* 2, č. 1, 48–56.

Gupta, Ranjit. 2016. „Understanding the War in Syria and the Roles of External Players: Way Out of the Quagmire?.“ *The Commonwealth Journal of International Affairs* 105, č. 1, 29–41.

Habets, Ingrid. 2016. „Obstacles to a Syrian peace: the interference of interests.“ *European View* 15, č. 1, 77–85.

Hansen, C. M., Potapov, V. P., Moore, R., Hancher, M., Turubanova, A. S., Tyukavina, A., Thau, D., Stehman, V. S., Goetz, J. S., Loveland, R. T., Kommareddy, A., Egorov, A., Chini, L., Justice, O. C. a Townshend, G. R. J. 2013. „High-Resolution Global Maps of 21st-Century Forest Cover Change.“ *Science* 342, č. 6160, 850–853.

Hassner, E. Ron. 2003. „'To halve and to hold': conflicts over sacred space and the problem of indivisibility.“ *Security Studies* 12, č. 4, 1–33.

Heisbourg, François. 2015. „The Strategic Implications of the Syrian Refugee Crisis.“ *Survival: Global Politics and Strategy* 57, č. 6, 7–20.

Heller, Sam. 2017. „The Strategic Logic of Hayat Tahrir al-Sham.“ *Perspectives on Terrorism* 11, č. 6, 140–153.

Holliday, Joseph. 2012. „Syria's Armed Opposition.“ *Institute for the Study of War*. Dostupné na: http://www.understandingwar.org/sites/default/files/Syrias_Armed_Opposition.pdf (28. 1. 2018).

Ianovichina, Elena a Ivanic, Maros. 2016. „Economic Effects of the Syrian War and the Spread of the Islamic State on the Levant.“ *The World Economy* 39, č. 10, 1584–1627.

International Institute for Strategic Studies. 2018. „The Military Balance 2018.“ *The Military Balance* 118, č. 2018. Dostupné na: <https://www.iiss.org/en/publications/military%20balance/issues/the-military-balance-2018-545f> (22. 3. 2018).

Jenkins, M. Brian. 2014. „The Dynamics of Syria's Civil War.“ *The RAND Corporation*. Dostupné na: https://www.rand.org/content/dam/rand/pubs/perspectives/PE100/PE115/RAND_PE115.pdf (28. 1. 2018).

Kapos, V., Rhind, J., Edwards, M., Price, F. M. a Ravilious, C. 2000. „Developing a map of the world's mountain forests.“ In: *Forests in Sustainable Mountain Development: A State-of-Knowledge Report for 2000*. Eds. F. M. Price a N. Butt. Wallingford: CAB International, 4–9.

Lawson, H. Fred. 2014. „Syria's mutating civil war and its impact on Turkey, Iraq and Iran.“ *International Affairs* 90, č. 6, 1351–1365.

Leverett, Flynt Lawrence. 2005. *Inheriting Syria: Bashar's trial by fire*. Washington, D.C.: The Brookings Institution.

Levy, Jack. 2008. „Case Studies: Types, Designs, and Logics of Inference.“ *Conflict Management and Peace Science* 25, č. 1, 1–18.

Lindborg, E. Nancy a Hewitt, J. Joseph. 2018. „In Defense of Ambition: Building Peaceful & Inclusive Societies in a World on Fire.“ *Dædalus, the Journal of the American Academy of Arts & Sciences* 147, č. 1, 158–170.

Lister, Charles. 2018. „How al-Qa`ida Lost Control of its Syrian Affiliate: The Inside Story.“ *CTC Sentinel* 11, č. 2, 1–9.

Lujala, Päivi, Rød K. Jan a Thieme, Nadia. 2007. „Fighting over Oil: Introducing A New Dataset.“ *Conflict Management and Peace Science* 24, č. 3, 239–256.

Lujala, Päivi. 2009. „Deadly Combat over Natural Resources: Gems, Petroleum, Drugs, and the Severity of Armed Civil Conflict.“ *Journal of Conflict Resolution* 53, č. 1, 50–71.

Lundgren, Magnus. 2016. „Mediation in Syria: initiatives, strategies, and obstacles.“ *Contemporary Security Policy* 37, č. 2, 273–288.

Martini, Jeffrey, York, Erin a Young, William. 2013. „Syria as an Arena of Strategic Competition.“ *The RAND Corporation*. Dostupné na: https://www.rand.org/pubs/research_reports/RR213.html (28. 1. 2018).

Marzi, Alice. 2017. *Jabhat al-Nusra under the spotlight*. Working paper 39, International Institute for Counter-Terrorism (ICT). Dostupné na: <https://www.ict.org.il/images/ICTWPS-Marzi-39.pdf> (29. 6. 2018).

Miller, D. Paul. 2014. „Getting to Negotiations in Syria: The Shadow of the Future and the Syrian Civil War.“ *The RAND Corporation*. Dostupné na: <http://www.dtic.mil/dtic/tr/fulltext/u2/a610116.pdf> (28. 1. 2018).

O'Bagy, Elizabeth. 2013. „The Free Syrian Army.“ *Institute for the Study of War*. Dostupné na: <http://www.understandingwar.org/sites/default/files/The-Free-Syrian-Army-24MAR.pdf> (28. 1. 2018).

Slantchev, L. Branislav. 2003. „The principle of convergence in wartime negotiations.“ *American Political Science Review* 97, č. 4, 621–632.

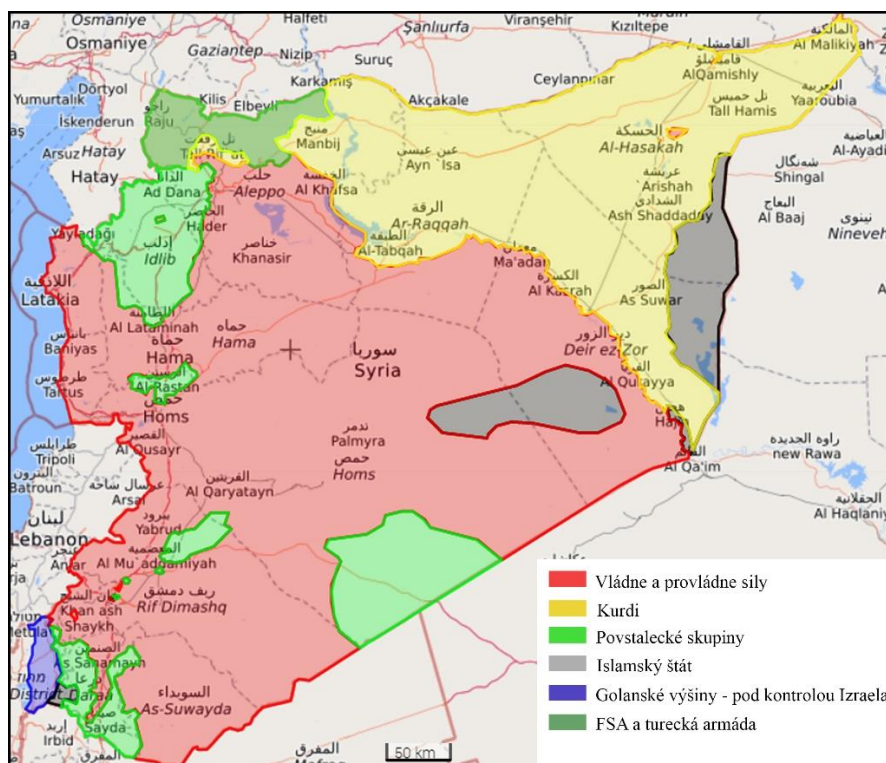
Smith, Alastair a Stam, Allan. 2004. „Bargaining and the nature of war.“ *Journal of Conflict Resolution* 48, č. 6, 783–813.

Themnér, Lotta, Wallensteen, Peter. 2014. „Armed conflicts, 1946-2013.“ *Journal of Peace Research* 51, č. 4, 541–554.

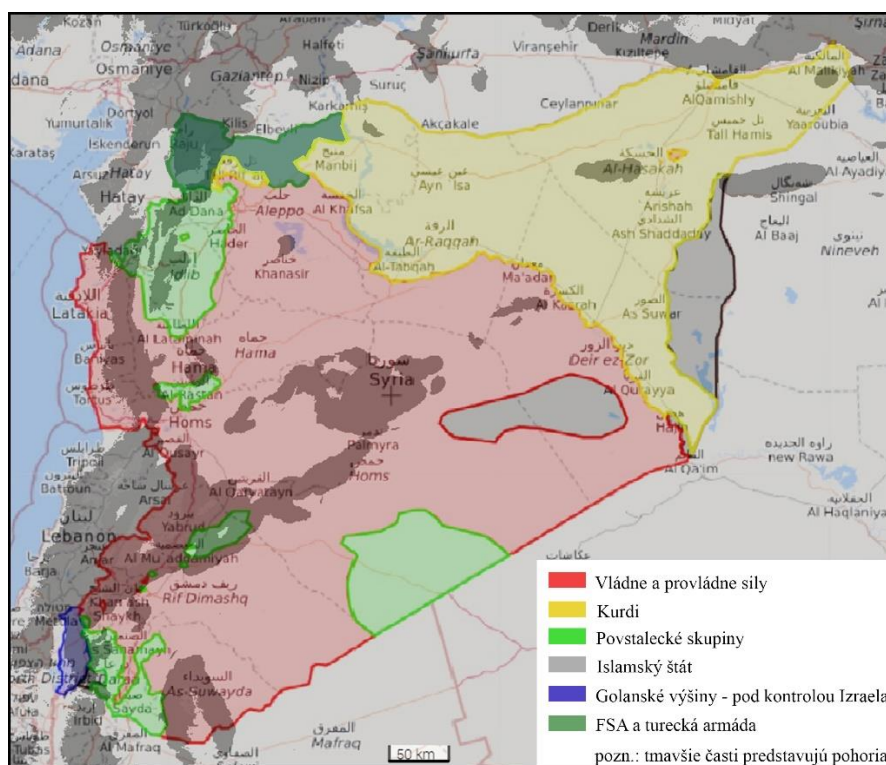
Themnér, Lotta. 2017. „Dyadic Dataset Codebook: Version 17.2.“ *Uppsala Conflict Data Program*. Dostupné na: <http://ucdp.uu.se/downloads/dyadic/ucdp-dyadic-172.pdf> (21. 3. 2018).

Tomass, Mark. 2016. *The Religious Roots of the Syrian Conflict*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.

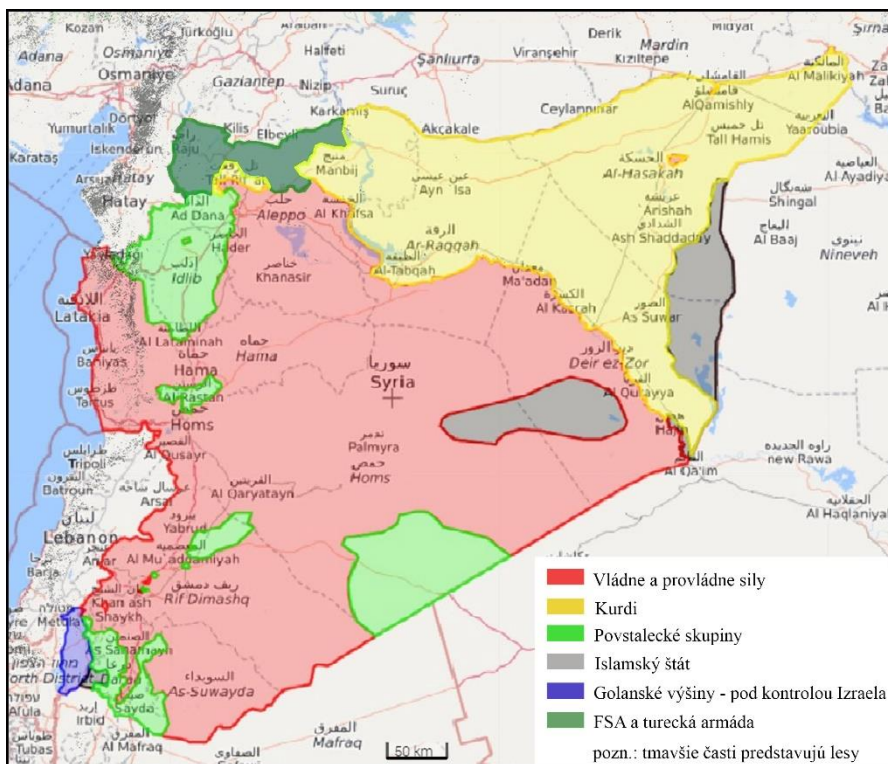
PRÍLOHY

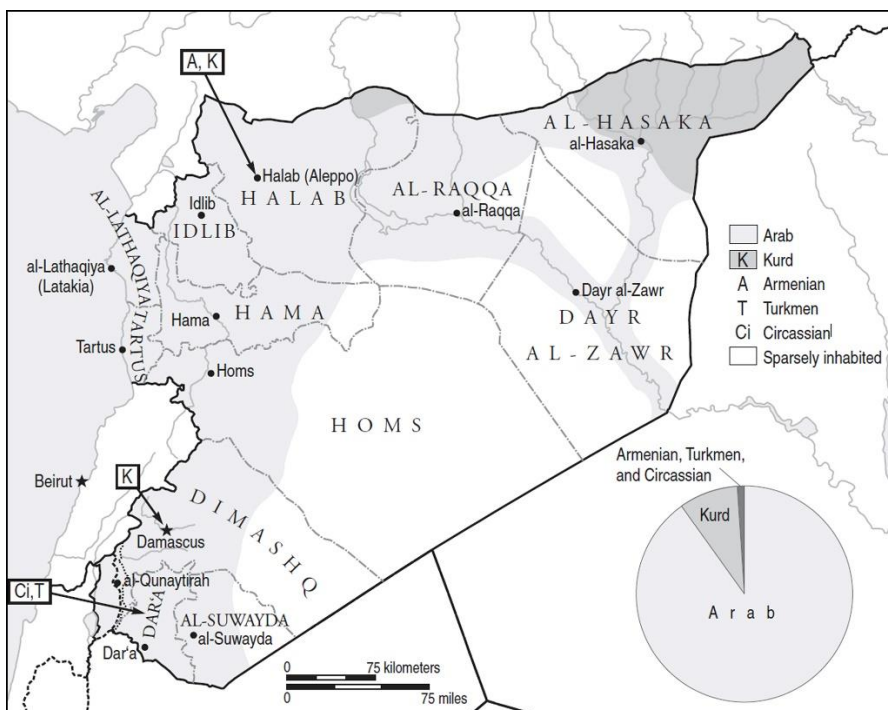
Mapa 1 – Kontrola teritória v Sýrii (Live Universal Awareness Map 2018)

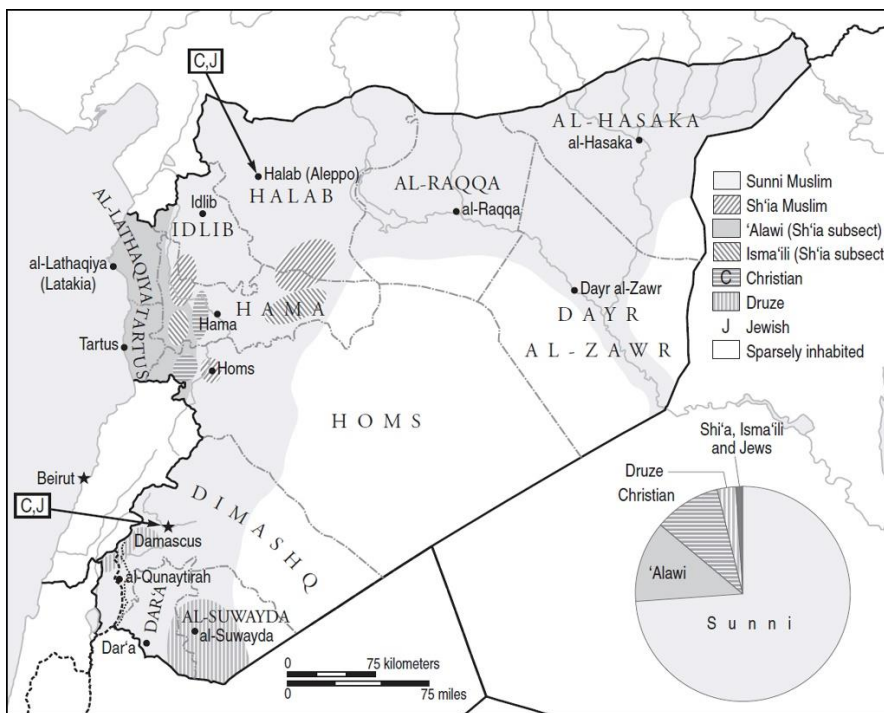
Mapa 2 – Zvýraznenie hornatého prostredia (Kapos et al. 2000, Live Universal Awareness Map 2018)

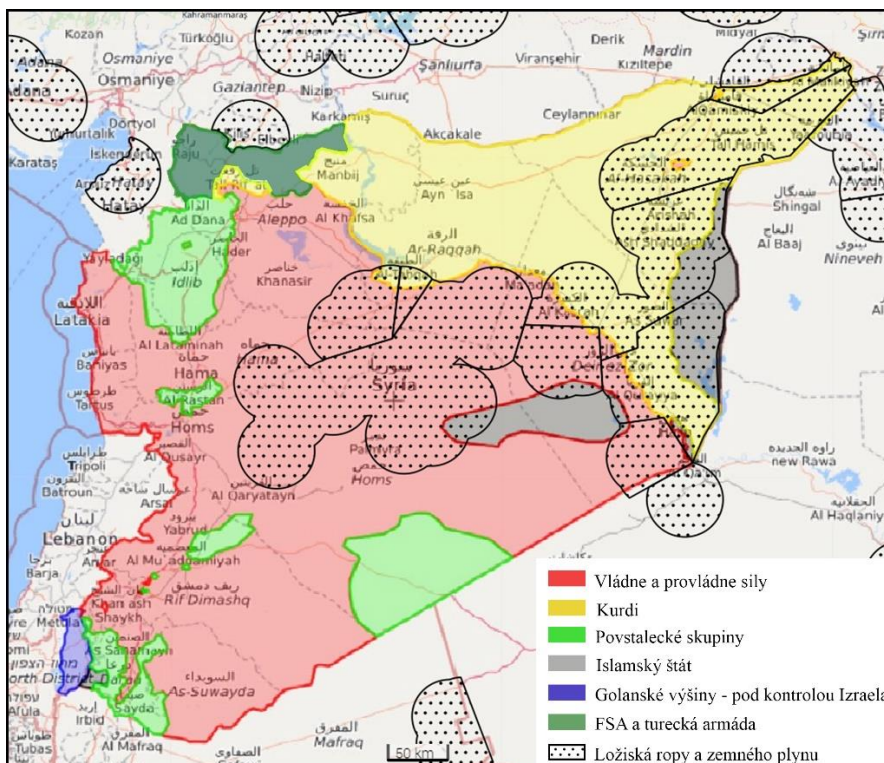
Mapa 3 – Zvýraznenie lesnatého prostredia (Hansen et al. 2013, Live Universal Awareness Map 2018)

Mapa 4 – Etnické skupiny v Sýrii (Leverett 2005: 3)

Mapa 5 – Náboženské skupiny v Sýrii (Leverett 2005: 3)

Mapa 6 – Ložiská ropy a zemného plynu (Lujala et al. 2007, Live Universal Awareness Map 2018)